

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

http://www.vlada.si/

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	29-07-2013
Šifra:	000-02/13-13/3
Povezava:	
EPA:	1344-VI EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA

EVA: 2009-1711-0009
Številka: 00717-18/2013/11
Datum: 25. 7. 2013

Vlada Republike Slovenije je na 19. redni seji dne 25. 7. 2013 določila besedilo:

- Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah – prva obravnava,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 114. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo in 105/10).

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01 (23/02 – popr.), 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11 in 64/12) in 235. člena Poslovnika državnega zbora določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- dr. Gregor Virant, minister za notranje zadeve,
- mag. Renata Zatlje, državna sekretarka, Ministrstvo za notranje zadeve,
- Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve,
- mag. Bojan Trnovšek, generalni direktor Direktorata za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, Ministrstvo za notranje zadeve.

PRILOGA: 1

Mag. Miranda GROFF FERJANČIČ
NEMESTNICA GENERALNE SEKRETARKE

PREDLOG
EVA 2009-1711-0009
PRVA OBRAVNAVA

ZAKON

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POLITIČNIH STRANKAH

I UVOD

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ustavno pravico do združevanja in političnega delovanja državljanek in državljanov v političnih strankah v Sloveniji ureja Zakon o političnih strankah (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo – ZPolS – UPB1 in 103/07). Zakon politične stranke opredeljuje kot članske organizacije, v katerih državljanke in državljanji uresničujejo v programih zastavljene politične cilje in z oblikovanjem politične volje volivk in volivcev ter sodelovanjem na volitvah sodelujejo pri upravljanju države, kar je temelj demokratične ureditve države. Zakon je bil že večkrat spremenjen in dopolnjen, in sicer v letu 2000 (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah – Uradni list RS, št. 70/00), v letu 2002 (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah – Uradni list RS, št. 51/02), leta 2005 (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah – Uradni list RS, št. 69/05) in leta 2007 (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah – Uradni list RS, št. 103/07). Posamezne določbe je razveljavilo tudi Ustavno sodišče, in sicer je bila z odločbo št. U-I-301/96 (Uradni list RS, št. 13/98 z dne 20. februarja 1998) razveljavljena določba četrtega odstavka 3. člena zakona, z odločbo št. U-I-223/00-22 (Uradni list RS, št. 94/02 z dne 8. novembra 2002) pa je bil razveljavljen del prvega in drugega odstavka 23. člena Zakona o političnih strankah.

Zakon s spremembami, zlasti s spremembami iz leta 2000, vzpostavlja ustrezno pravno podlago, ki omogoča ustanavljanje, upravljanje in delovanje političnih strank ter s tem neovirano uresničevanje pravice do političnega združevanja. S spremembo iz leta 2002 je pod enakimi pogoji omogočeno članstvo v stranki tudi državljanom ali državljanom drugih držav članic Evropske unije, ki jim je v Republiki Sloveniji z zakonom priznana volilna pravica, s čimer jim je zagotovljeno tudi uveljavljanje pasivne volilne pravice na volitvah v lokalne skupnosti oziroma na volitvah v Evropski parlament.

Trenutno v Republiki Sloveniji deluje 77 političnih strank. V zadnjih letih se vsako leto v povprečju ustanovita in registrirata dve novi stranki, izjemi sta bili leto 2006, ko se je ustanovilo in registriralo 18 novih političnih strank, in leto 2010, ko se je ustanovilo in registriralo 14 novih političnih strank.

Tabela 1: podatki iz registra strank

Število vpisov strank v register	100
Število izbranih strank po uradni dolžnosti	13
Število izbranih strank na zahtevo stranke	3
Število izbranih strank zaradi spojitve	4
Število izbranih strank zaradi pripojitve	1
Število izbranih zaradi razdružitve	2
Število vseh registriranih strank	77

S spremembami zakona iz let 2000, 2002 in 2007 so bila tudi vzpostavljena zdaj veljavna pravila financiranja strank, ki v glavnem določajo tak sistem financiranja strank, ki upošteva Priporočila Rec (2003)4 Odbora ministrov Sveta Evrope, z vgrajenimi mehanizmi, ki naj bi hkrati z zagotavljanjem materialnih pogojev za delo strank določali tudi standarde za preprečevanje pojavov korupcije. Ti mehanizmi morajo zagotavljati možnosti, da država, lokalna skupnost, pravni subjekti in posamezniki lahko financirajo stranke, pri čemer morajo biti za pridobitev javnih sredstev določena objektivna in pravična merila, višina pridobljenih sredstev pa omejena na razumno raven. Pravila financiranja morajo biti taka, da je zagotovljena preglednost, da ne prihaja do konflikta interesov, da se preprečijo tajne donacije in da se s financiranjem ne posega v samostojnost strank. Podatki o večjih donacijah morajo biti dostopni javnosti, njihova višina pa omejena. Finančno poslovanje strank mora biti pregledno, podatki pa javnosti dostopni. Prav tako mora biti nad izvajanjem zakona in zlasti nad financiranjem vzpostavljen učinkovit nadzor in določene ustrezne posledice, če stranke kršijo zakon.

Zdaj veljavni Zakon o političnih strankah omogoča financiranje strank s sredstvi posameznikov in pravnih oseb pa tudi iz javnih sredstev, tako sredstev državnega proračuna kot tudi iz proračunov lokalnih skupnosti. Pri financiranju strank iz javnih sredstev upravičenost stranke do pridobivanja sredstev ni vezana na dejstvo, da ima stranka izvoljene predstavnike v državnem zboru ali svetu lokalne skupnosti, temveč na določen uspeh na zadnjih volitvah. Zgornja meja sredstev, ki jih lahko pridobijo stranke iz proračuna in od zasebnih donatorjev, je omejena. Prav tako strank ne morejo financirati pravne osebe, pri katerih bi zaradi njihovega namena delovanja ali lastniške strukture lahko prihajalo do konflikta interesov ali do vplivanja na odločitve. Zakon določa obveznost razkritja donatorja, če letni znesek donacij presega določeno mejo, ter prepoveduje vsakršno financiranje strank iz tujine, razen članarin in prispevkov članov stranke. Zakon zahteva javno objavo določenih podatkov iz letnih poročil strank.

Spodnja tabela prikazuje podatke o vseh prihodkih političnih strank skupaj, in sicer podatke o vseh prihodkih strank v letih 2010, 2011 in 2012 ter delež prihodkov iz državnega proračuna, proračunov lokalnih skupnosti oziroma prispevkov pravnih in fizičnih oseb ter zasebnikov glede na vse prihodke strank. Podatki zajemajo vse stranke, ki so prejele prihodke iz državnega proračuna oziroma proračunov lokalnih skupnosti in so objavile skrajšano letno poročilo v Uradnem listu Republike Slovenije. Skrajšano letno poročilo je od 77 registriranih političnih strank v uradnem listu objavilo 26 strank.

Tabela 2: Podatki o prihodkih strank:

Leto	Prihodki strank SKUPAJ	Delež prihodkov iz državnega proračuna glede na vse prihodke strank	Delež prihodkov iz proračunov lokalnih skupnosti glede na vse prihodke strank	Delež prispevkov pravnih in fizičnih oseb ter zasebnikov glede na vse prihodke strank
2010	7.994.344,69	35,90	37,47	14,43
2011	8.237.375,78	34,82	35,70	17,15
2012	7.261.002,96	42,34	37,75	7,72

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so stranke v zadnjih treh letih (razen leta 2011) največ sredstev prejele iz državnega proračuna, v letu 2012 so npr. prihodki iz državnega proračuna znašali 3.066.720,42 evrov, kar 42,34% vseh prihodkov strank. Najmanj sredstev pa so stranke prejele iz prispevkov pravnih in fizičnih oseb ter zasebnikov, in sicer so v letu 2012 skupno prejele 574.727,32 evrov oziroma je delež teh prispevkov glede na vse prihodke strank znašal le 7,72%.

Veljavni zakon določa tudi določeno nadzorno funkcijo Računskega sodišča Republike Slovenije in državnega zbora nad letnimi poročili strank. Nadzor nad izvajanjem določb zakona, ki predstavljajo prekrške, pa je razdeljen med Inšpektoratom Republike Slovenije za notranje zadeve in Ministrstvom za finance.

Kljub takim zakonskim ureditvam pa predlagatelj ugotavlja, da nadzor nad spoštovanjem določb zakona ni v celoti vzpostavljen in tudi ni učinkovit. V določeni meri nadzor nad določbami, ki določajo financiranje strank, po sedANJI ureditvi opravlja Računsko sodišče Republike Slovenije. Vendar pa pregled letnega poročila stranke pred njegovo predložitvijo državnemu zboru ni revizija računovodskih izkazov ali poslovanja stranke, temveč le pregled pravilnosti in zakonitosti sestave letnega poročila. Nadzor nad izvajanjem določb zakona, katerih kršitev predstavlja prekrške, je sicer od leta 2005 organiziran v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za notranje zadeve, ki pa še ni obravnaval nobene prijave kršitve zakona. Nadzor nad izvrševanjem določb o financiranju strank je z zakonom poverjen Ministrstvu za finance, vendar organizacijsko ni opredeljen in se praktično ne izvaja. Prav tako ugotavljamo, da je določene določbe, ki predstavljajo omejevanje financiranja strank, mogoče obiti na način, da stranka ne stori prekrška.

V letih od 2000 do 2007 je v Sloveniji potekalo ocenjevanje transparentnosti financiranja političnih strank, ki ga je izvajala Skupina držav proti korupciji – GRECO pri Svetu Evrope, katerega članica je od leta 1999 tudi Slovenija. Tudi ocenjevalci GRECA v poročilu tretjega ocenjevalnega kroga, ki je bilo sprejeto na 35. plenarnem zasedanju od 3. do 7. decembra 2007, ugotavljajo, da je Slovenija z vrsto sprememb zakona storila korake, da bi izboljšala preglednost in nadzor političnega financiranja (financiranje strank in volilnih kampanj). Kljub temu pa v zakonodaji obstajajo pomanjkljivosti. Po njihovih ugotovitvah gre za naslednje pomanjkljivosti:

- z zakonom ni zagotovljena zadostna preglednost virov financiranja in vrst stroškov strank (podatki so agregatni);
- zakon posebej ne ureja vprašanja dopustnosti posojil;
- zakon ne zahteva razkritja finančnega poslovanja notranjih organizacijskih enot strank (mladinske organizacije);
- zakon ne omejuje možnosti ali ne zahteva preglednosti financiranja strank s strani s strankami povezanih pravnih oseb (društva, ustanove);
- z zakonom ni zagotovljen dostop javnosti do celotnih letnih poročil strank.

V teh ugotovitvah je še posebej izpostavljena ocena, da lahko trenutna zgornja meja višine dovoljenih stroškov volilne kampanje (ki je odvisna od vrste volitev in od števila volilnih upravičencev) vzpodbudi prikaz manjših prihodkov in stroškov od dejanskih, kar so izpostavili tudi nekateri predstavniki političnih strank. Prav tako ni vzpostavljen mehanizem, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotavljati, ali je

donacija kasneje povezana s kakšno prednostjo, ki jo stranka, ki je na oblasti, nameni donatorju, zlasti to velja pri javnem naročanju. GRECO namreč ugotavlja, da pridobijo največji politični donatorji pomembnejše posle preko javnih naročil ter da večina donatorjev prispeva prispevke samo strankam, ki bi po njihovem mnenju imele najbolj ugoden odnos do njihove dejavnosti. Po mnenju GRECA ima povezava med veliki donacijami in ugodnim odnosom politike značaj »dam-daš«, kar vzbuja zaskrbljenost glede neupravičenega vpliva na javna naročila, privatizacijo in postopke imenovanj na položaje, poleg tega pa vse domnevne kršitve (objavljene v medijih) vplivajo na poštenost političnega tekmovanja v Sloveniji. Ob tem velja izpostaviti tudi Javnomenjsko raziskavo Svetovni barometer korupcije 2013, ki jo je izvedla organizacija Transparency International in je zajela 107 držav oziroma 114.300 ljudi, ki je med drugim pokazala, da je korupcija v porastu, da spodkopava pravno državo po svetu ter da jo najbolj zaznavajo pri političnih strankah, čemur sledi tudi Slovenija. Politične stranke so v Sloveniji vidne kot najbolj skorumpirane od 12 državnih sistemov, kot so policija, vojska, parlament, nevladne organizacije, ipd., na lestvici od 1 do 5, kjer število pet pomeni izjemno skorumpiranost, pa so politične stranke dobile oceno 4,2 (svetovno povprečje je 3,8).

Največje pomanjkljivosti pa je GRECO ugotovil pri vzpostavljenem nadzoru, saj ta po njegovem mnenju ne zagotavlja preprečevanja zlorab. Računsko sodišče ima premajhna pooblastila, prav tako bi bilo smiselno vzpostaviti nadzor neodvisnega organa. Nekatere kazni so določene prenizko oziroma določena dejanja, ki bi jih bilo treba sankcionirati, niso predvidena kot prekrški (na primer vložitev lažnega, napačnega ali nepopolnega letnega poročila).

Za zagotovitev večje transparentnosti financiranja in za zagotovitev učinkovitejšega nadzorstva je zato GRECO Slovenji dal vrsto priporočil, ki tudi narekujejo spremembo Zakona o političnih strankah. Prav tako pa tudi misija OVSE/ODIHR v svojem končnem poročilu za ocenjevanje predčasnih volitev v državni zbor v letu 2011 z dne 7. februarja 2012 priporoča, da se v finančna poročila političnih strank vključi podrobna razčlenitev vseh prispevkov, da bi se tako povečala preglednost financiranja v politiki; da so celotna podrobna poročila javno dostopna ter da en organ dobi pristojnost in vire za dejavno preiskovanje finančnih poslov političnih strank in organizatorjev kampanj.

Poleg ureditve večje transparentnosti financiranja in zagotovite učinkovitejšega nadzorstva pa je sprememba zakona potrebna tudi zaradi uskladitve z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo) in Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 42/10).

2 CILJI, NAČELA IN POGLATVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Najpomembnejši cilj tega zakona je ureditev mehanizmov, ki bodo učinkoviteje zagotavljali, da bo financiranje strank bolj transparentno, da bodo podatki letnega poročila stranke javno dostopni, da bo zagotovljen učinkovit nadzor nad spoštovanjem določb zakona, da bodo za kršitve uporabljeni ustrezni ukrepi in sankcije ter da bodo vzpostavljeni tudi drugi mehanizmi, ki bodo preprečevali pojave korupcije in vplivanja na samostojnost strank. Zakon pa mora tudi preprečiti, da bi stranke pridobivale sredstva iz virov, ki niso dovoljeni, na novo pa določa prepoved financiranja strank s strani pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost.

Zaradi omejitve financiranja strank iz virov, ki jih predlagani zakon prepoveduje, je cilj zakona zagotoviti tako višino sredstev, ki jih stranke dobijo iz državnega proračuna, da bo zagotovljeno njihovo nemoteno delovanje in s tem uresničevanje ustavne pravice do političnega združevanja. Zakon v zvezi s tem predvideva financiranje preko pogodbe z Državnim zborom o zagotavljanju storitev, za katere poslanske skupine pridobivajo proračunska sredstva (izobraževanje, strokovna pomoč, organizacija poslanskih pisarn), pri čemer bo morala biti poraba namenska, prav tako pa predvideva spremembo kriterijev za delitev sredstev iz državnega proračuna, in sicer se bo 25% teh

sredstev namenilo strankam v enakih deležih, 75% pa sorazmerno s številom glasov volivcev, ki so jih stranke dobile v vseh volilnih enotah.

Z zakonom bo zagotovljeno večje varstvo osebnih podatkov (podatka o EMŠO zastopnika stranke).

Z zakonom bodo ustrezno razmejeni prekrški glede na težo kršitve, prekrškovnim organom pa bo zagotovljena možnost izrekanja globe v razponu, določenem z zakonom.

2.2 Načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Za doseg navedenih ciljev je določena prepoved da bi stranke pridobivale prispevke (donacije) od katere koli pravne osebe, samostojnih podjetnikov posameznikov ter posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost. Na ta način se bo preprečevalo financiranje strank tudi s strani podjetij, ki so v neposredni ali posredni večinski državni lasti oziroma izogibanje razkritju podatkov o osebah, ki dajo prispevek stranki ter možnost, da bi s prispevanjem prispevka stranki pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost, pridobili neupravičeno prednost pred tistimi subjekti, ki strankam prispevkov niso dali (na primer pri javnih naročilih). Prav tako bo takšna rešitev prispevala tudi k zmanjšanju koruptivnih dejanj, ki so povezana s financiranjem strank. Javnomnenjska raziskava Svetovni barometer korupcije 2013, ki jo je izvedla organizacija Transparency International, je namreč med drugim pokazala, da so stranke v Sloveniji vidne kot najbolj skorumpirane od 12 državnih sistemov, kot so policija, vojska, parlament, nevladne organizacije, ipd., na lestvici od 1 do 5 pa so stranke dobile oceno 4,2. Določitev prepovedi, da bi stranke pridobivale prispevke od pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, je zato po mnenju predlagatelja nujna ter z vidika načela sorazmernosti veliko bolj primerna, saj se bo s takšno rešitvijo varovalo načelo pravne države, poleg tega pa preprečevanja koruptivnih dejanj ni mogoče doseči na drugačen način. Z zmanjšanjem oziroma preprečevanjem koruptivnih dejanj pa bo zagotovljena večja korist, kot pa bodo na drugi strani prizadete ustavne vrednote, v katere se posega (načelo enakosti, načelo svobode izražanja).

Predlog zakona opredeljuje, kdaj se delo, ki ga za stranko opravi fizična oseba, ne šteje kot prispevek stranki, spreminja višino prispevkov za razkritje podatkov o osebi, ki je dala prispevek, ter določa pravila razkritja podatkov o posojilih, danih strankam.

Zaradi prepovedi financiranja strank s strani pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov ter posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, predlog zakona spreminja kriterije za financiranje strank iz Proračuna Republike Slovenije, in sicer se kriterij za delitev sredstev spremeni tako, da se 25 odstotkov sredstev dodeli strankam, ki so upravičene do sredstev, po enakih deležih, 75 odstotkov sredstev pa se dodeli strankam sorazmerno s številom glasov volivcev. Ob tem predlog zakona določa tudi, da se višina sredstev, ki pripadajo posamezni stranki določi v finančnem načrtu državnega zbora.

Nadalje predlog zakona jasneje opredeljuje nekatera pravila sestave in oddaje letnega poročila stranke ter določa dolžnost stranke, da posebej prikazuje podatke o finančnem poslovanju notranjih enot stranke. Posebej opredeljuje, da je letno poročilo namenjeno javni objavi. Računskemu sodišču predlog zakona daje pristojnost za opravljanje revizije poslovanja stranke, in sicer bo moralo računsko sodišče opraviti revizijo poslovanja najmanj tretjine strank tako, da revizija v obdobju štirih let opravljena pri vseh strankah, ki bi bile v preteklem letu upravičene do večjih javnih sredstev. V primeru dvoma o resničnosti podatkov letnega poročila ali ugotovitve drugih nepravilnosti oziroma če bo

izvedbo revizije predlagala komisija za preprečevanje korupcije, pa bo računsko sodišče opravilo revizijo poslovanja stranke tudi v tem primeru. Stranki, ki je upravičena do financiranja iz javnih sredstev in bo kršila določbe zakona, se bo lahko, poleg odgovornosti za prekršek, tudi za določen čas zmanjšala ali ukinila pravica do javnega financiranja.

Za najhujše prekrške predlog zakona predpisuje ustrezno visoko zgornjo mejo globe, manj hude prekrške pa opredeljuje posebej in pri tem dodaja prekrške za nekatere do zdaj neopredeljene kršitve zakona. Prekrškovnim organom omogoča izrekanje glob v razponu, za odločanje o prekrških, ki predstavljajo kršitev določb o financiranju strank, pa določa pristojnost sodišča.

3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagatelj ocenjuje, da bodo finančne posledice zakona za leto 2014 za državni proračun znašale 88.000 evrov.

Predlog zakona predvideva razširitev pooblastil Računskega sodišča Republike Slovenije. Računsko sodišče bo moralo opraviti obvezne revizije poslovanja strank, ki prejemajo sredstva iz državnega proračuna ali proračunov lokalnih skupnosti in so v preteklem letu prejele ali bile upravičene do prejema več kot 10.000 evrov teh sredstev (Po podatkih AJPEŠA iz letnih poročil strank je v letu 2008 več kot 10.000 evrov javnih sredstev pridobilo 14 strank, letno poročilo pa je oddalo 54 od skupno 60 strank). Pri tem bo moralo vzpostaviti posebno evidenco o financiranju strank s strani lokalnih skupnosti na podlagi podatkov lokalnih skupnosti, ker ni predvidene institucije, ki bi razpolagala s temi podatki. Računsko sodišče bo moralo letno izvesti revizije pri najmanj tretjini zvezanih strank tako, da bo v razdobju štirih let opravilo revizijo pri vseh zvezanih strankah. Poleg tega bo opravilo revizijo poslovanja stranke tudi v primeru, če bo ob pregledu letnega poročila podvomilo v resničnost podatkov v poročilu ali na predlog komisije za preprečevanje korupcije. Za ugotovljene prekrške pri izvajanju nadzora pa bo moralo pristojnemu sodišču predlagati uvedbo postopka zaradi prekrška. Glede na dejstvo, da predlog zakona računskemu sodišču nalaga nove pristojnosti (izvedbo obvezne revizije) ter s tem širi pristojnost tudi na poizvedovanje pri drugih osebah, kar bo zahtevalo nenehno spremljanje delovanja strank na način, da bodo za izvedbo revizij v naprej prepoznana morebitna tveganja pri poslovanju stranke (tudi tista, ki so vezana na okolje, v katerem politična stranka deluje), predlagatelj ocenjuje, da bo računsko sodišče za izvajanje novih nalog potrebovalo najmanj 2 dodatna revizorja, kar pomeni, da bo treba za računsko sodišče zagotoviti dodatna denarna sredstva, ki so predstavljena v spodnji tabeli:

Tabela 2: Potrebna dodatna proračunska sredstva na letni ravni za Računsko sodišče RS

Vrsta odhodka	Obrazložitev	Znesek v evrih
Plače	2 revizorja (visoka usposobljenost z najmanj 10 let delovnih izkušenj (PVDR); dodatki	88.000,00

Predlog zakona glede obsega proračunskih sredstev, namenjenih financiranju političnih strank, nima finančnih posledic, ker se pravila v zvezi s tem ne spreminjajo. Dejanski obseg sredstev se znotraj zakonskih omejitev določa s proračunom. Finančne posledice bi lahko nastale zaradi povišanja obsega proračunskega financiranja političnih strank, če bi se celoten izpad ali del izpada sredstev, ki jih stranke pridobivajo iz naslova prispevkov pravnih oseb, nadoknadil s proračunskimi sredstvi. Odločitve o tem bo sprejeta ob sprejemanju vsakokratnega proračuna. V primeru polovične nadomestitve sredstev bi se obseg proračunskega financiranja v letih, ko ni volitev v državni zbor, povečal za približno 250.000 evrov, v letih, ko so te volitve predvidene, pa za 650.000 evrov.

Predlog zakona kot novost uvaja prepoved, da bi stranke pridobivale sredstva od katere koli pravne osebe, samostojnih podjetnikov posameznikov ter posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost. Zaradi navedenega in zagotovitve nemotenega delovanja političnih strank je treba zagotoviti stabilen

vir financiranja strank iz sredstev državnega proračuna.

Po veljavnem zakonu se sredstva, namenjena financiranju strank, določijo v proračunu Republike Slovenije in ne smejo preseči 0,017 odstotka bruto družbenega proizvoda, doseženega v letu pred sprejetjem proračuna. Stranke, ki so dosegle določen rezultat na volitvah, so upravičene do 10% sredstev v enakih deležih, do preostalih 90% sredstev pa so upravičene sorazmerno s številom glasov volivcev, ki so jih dobile v vseh volilnih enotah. Višina bruto družbenega proizvoda za leto 2012 je znašala 35.326,60 mio evrov, višina sredstev, namenjenih za financiranje strank, torej ne bi smela preseči 6.005.522 evrov. Za financiranje strank je za leto 2013 namenjenih 2.741.823,00 evrov, kar je več kot polovica manj od zneska, ki ga dovoljuje zakon.

Predlog zakona sicer ne spreminja višine sredstev, namenjenih financiranju strank, spreminja pa kriterije za delitev teh sredstev, in sicer se bo 25% namenilo strankam v enakih deležih, 75% pa sorazmerno s številom glasov volivcev, ki so jih dobile v vseh volilnih enotah, zato zaradi te spremembe dodatna finančna sredstva ne bodo potrebna. V zvezi s tem pa predlagatelj predlaga, da se višina sredstev za financiranje političnih strank iz državnega proračuna določi v finančnem načrtu državnega zbora ter da se pristojnost določanja sredstev za financiranje političnih strank prenese iz Generalnega sekretariata Vlade RS na Državni zbor Republike Slovenije.

Predlog zakona ne bo imel vpliva na druga javna finančna sredstva.

4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona v skupni višini 88.000,00 evrov bodo zagotovljena ob pripravi sprememb državnega proračuna za 2014 na postavki Računskega sodišča (1312), šifra ukrepa 1312-11-0001, opravljanje dejavnosti računskega sodišča, ime PP: 5911 plače. Za plače bo zagotovljeno 88.000,00 evrov.

5 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Glede vprašanja, kako je v državah članicah Evropske unije urejeno financiranje političnih strank, predlagatelj ugotavlja, da države podobno, vendar z določenimi specifičnostmi urejajo financiranje strank ter nadzorstvo nad zakonitostjo financiranja. Vsem ureditvam je skupno, da se stranke financirajo tako iz zasebnih virov kakor tudi iz javnih sredstev, da se strankam glede financiranja postavljajo določene omejitve, da se zahteva transparentnost finančnega poslovanja ter da je financiranje strank podvrženo rednemu nadzoru.

Avstrija

V Avstriji financiranje političnih strank iz državnega proračuna ureja Zvezni zakon o nalogah financiranju in volilni kampanji političnih strank. Stranke, ki imajo svoje poslance v Državnem svetu, in stranke, ki so na volitvah prejele več kot 1 odstotek veljavnih glasov volivcev, so upravičene do sredstev iz državnega proračuna. Stranke z najmanj petimi poslanci v Državnem svetu so upravičene do fiksnega osnovnega zneska, preostanek v proračunu določenih sredstev pa se razdeli glede na uspeh stranke na volitvah. Vsaka stranka, zastopana v Državnem svetu s petimi člani (minimum, potreben za ustanovitev parlamentarne skupine), prejme začetno pavšalni znesek 218,019 €, razlika pa se razdeli med posamezne stranke v sorazmerju z njihovim deležem na zadnjih volitvah. Politične stranke, zastopane v Državnem svetu, so leta 2010 skupaj prejele 16.164.960 € posojil za dejavnosti

javne sfere (v proračunu za 2011 je skupni znesek posojil znašal 15.583.000 €). Stranke, ki nimajo izvoljenih poslancev, so v volilnem letu upravičene do sredstev glede na uspeh na volitvah. Stranke so upravičene tudi do povrnitve stroškov volilne kampanje. Sredstva za financiranje strank se določijo v letnem proračunu in se strankam izplačujejo polletno vnaprej. Stranke morajo voditi evidenco o uporabi teh sredstev ter dokumentacijo in sestaviti letno poročilo o vseh prihodkih in odhodkih stranke in njenih delov. Evidenco porabe proračunskih sredstev vsako leto pregledata dva revizorja, ki ju določi zvezni minister za finance. Tudi letno poročilo morata pregledati in podpisati dva neodvisna revizorja. Zakon določa, katere prihodke in odhodke mora stranka v letnem poročilu izkazovati ločeno. Prihodke morajo stranke izkazovati po virih. Donacije, ki presegajo določen znesek (7.260 EUR), morajo biti navedene v prilogi, in sicer skupni zneski po posameznih vrstah donatorjev (fizične osebe, podjetja, društva, poklicna in strokovna združenja, fundacije, javna sredstva) in tudi posamezni zneski z navedbo donatorja (ime, naslov). Letno poročilo z listo donatorjev mora stranka najkasneje do 30. decembra naslednjega leta predložiti revizijskemu organu in objaviti v uradnem glasilu. Revizorja ugotavljata, ali so letna poročila sestavljena skladno s pravnimi in računovodskimi pravili, in poročata o eventualnih nepravilnostih in netočnostih. Če stranka letnega poročila ne posreduje pravočasno ali je letno poročilo pomanjkljivo, zvezni kancler zadrži polletno izplačilo, dokler stranka ne odpravi pomanjkljivosti. (GRECO v poročilu z dne 9. 12. 2011 Avstriji med drugim priporoča, da zagotovi javno objavo identifikacijskih podatkov o donatorju, ki prispeva prispevek stranki, ki presega določen prag, ter izboljša javno dostopnost do letnih poročil).

Francija

V Franciji financiranje strank ureja Zakon o finančni preglednosti v političnem življenju (s spremembami). Stranke so upravičene do proračunskih sredstev delno glede na svojo uspešnost na volitvah v državni zbor, delno pa glede na zastopanost v parlamentu. Prvi del je razdeljen v sorazmerju s številom glasov, doseženih na zadnjih volitvah v državni zbor, s strani kandidatov zainteresiranih strani, ki niso bili razglašeni za neupravičene v skladu s členom LO 128 volilnega zakonika. Ta del se izplača pod pogojem, da je stranka določila kandidate v najmanj 50 okrožjih (posebne določbe so v veljavi za stranke, ki predstavljajo le kandidate v tujini), ki so dobili vsak vsaj 1% glasov. Drugi del javnih sredstev se dodeli političnim strankam in skupinam, ki so prejele prvi obrok, v sorazmerju s številom članov državnega zbora in senatorjev, ki vsako leto novembra sporočijo, da pripadajo ali so pridruženi določeni stranki ali skupini. Javna sredstva iz proračuna so v letu 2009 znašala 75.000.000 €. Ta znesek je pripomogel k hitremu naraščanju števila strank, trenutno jih je več kot 270, od teh jih je okoli 20% prejelo ta sredstva. Nekatere čezmorske stranke so oblikovane samo za ene volitve, kar včasih povzroča težave glede dodelitve in nadzora sredstev financiranja. Po nekaterih ocenah javna sredstva, namenjena strankam, predstavljajo približno 60% sredstev, brez da bi zraven šteli še financiranje poslanskih skupin, kakršne koli donacije za združenja ali ustanove, povezane s strankami, finančno podporo za novinarje, itd.. Do določenega pavšala so upravičene tudi stranke, ki so se ustanovile po volitvah, če so v obdobju enega leta dobile tudi prispevke od najmanj 10.000 ljudi (vključno s prispevki 500 izvoljenih predstavnikov) v znesku najmanj 150.000 EUR.

Stranke morajo prejeta sredstva voditi na bančnem računu. Prejemajo lahko tudi donacije zasebnikov, pri čemer letni prispevek posameznika ne sme preseči določenega zneska (7.500 EUR). Za donacije nad 3.000 EUR je treba evidentirati podatke o donatorju. Financiranje strank iz tujine je prepovedano, prav tako niso dovoljene donacije pravnih oseb (gospodarskih družb, sindikatov, itd.). Stranke, ki prejemajo javna sredstva ali donacije, morajo zagotavljati računovodske evidence. Iz njih mora biti razvidno, v katerih drugih pravnih subjektih ima stranka polovico kapitala, člane upravnega organa ali prevladujoč vpliv na odločanje ali vodenje podjetja (letna poročila teh subjektov). Stranka sestavi letno poročilo (tudi za svoje teritorialne enote), ki ga pregledata dva revizorja, in ga deponira pri nadzornem organu. Povzetek se objavi v uradnem glasilu. Če stranka tega ne stori pravočasno, če računovodskih izkazov ne pregledata revizorja ali če so podane druge nepravilnosti, ima to za posledico izgubo pravice do proračunskega financiranja za naslednje leto. V taki stranki lahko opravi revizijo tudi računsko sodišče. Nadzorstvo nad financiranjem strank je poverjeno posebnemu nadzornemu organu –

Nacionalni komisiji, pristojni za kampanje in financiranje političnih strank (CNCCFP), ki preverja zakonitost finančnega poslovanja strank, skrbi za pravočasnost oddaje letnega poročila in objavlja povzetke poročil v uradnem glasilu. Komisija nima kaznovalne funkcije.

Nemčija

V Nemčiji financiranje strank ureja Zakon o političnih strankah iz leta 1967 (spremenjen leta 1994).

Delovanje strank je financirano iz javnih sredstev; zakon določa način določitve letne višine sredstev. Stranka sredstva pridobi glede na uspeh na evropskih, parlamentarnih in deželnih volitvah (za vsak veljaven glas), če doseže določen prag uspeha na volitvah. Stranka je upravičena tudi do določenega zneska, sorazmernega s sredstvi, ki jih je pridobila iz drugih virov (članarine in zakonite donacije). Javno financiranje stranke ne sme preseči višine sredstev, ki jih je stranka pridobila iz drugih virov, in ne v zakonu določene maksimalne višine. Višina sredstev se ugotavlja za vsako leto posebej. Relativni prag za stranko se izračuna na podlagi podatkov njenega letnega poročila za preteklo leto.

Javna sredstva se odobrijo samo neodvisnim kandidatom, imenovanim s strani registriranih volivcev ali združenj volivcev in so osvojili 10 odstotkov glasov v svojem volilnem okrožju. Stopnja sofinanciranja je 2,80 € na veljavni glas, oddan za posameznega kandidata. Do javnega financiranja so upravičene politične stranke, ki so v skladu s končnim rezultatom na zadnjih volitvah v Evropski parlament ali Bundestag, dobile vsaj 0,5 odstotka ali, na volitvah do deželnega zbora 1 odstotek oddanih veljavnih glasov. Politične stranke bodo na splošno prejele naslednje zneske na leto:

- 0,70 € za vsak veljavni glas za strankarsko listo, ali če strankarska lista ni bila sprejeta na deželni ravni, vsak veljaven glas v volilni enoti ali okrožju
- 0,38 € za vsak evro prispevka (članarine ali zakonito pridobljene donacije); velja le za donacije do 3.300 € za fizične osebe.

Stranke, ki so že uveljavljene in zastopane v parlamentu, prejmejo 0,85 € (namesto 0,70 €) za prve štiri dobljene milijone glasov. Vendar pa znesek javnih sredstev ne sme presegati prihodka, ustvarjenega iz lastnih virov te stranke (relativna zgornja meja). Tako si morajo stranke same zagotoviti vsaj polovico svojih financ. Zgornja meja, določena za celotni znesek javnih sredstev, ki se dodelijo upravičenim strankam, trenutno znaša do 133 milijonov EUR (absolutna zgornja meja). Ta zgornja meja je na podlagi 10. sklepa zveznega ustavnega sodišča z dne 9. aprila 1992. Če znesek javnih sredstev presega absolutne zgornje meje, je treba znesek za vsako stranko sorazmerno zmanjšati.

Stranka mora voditi računovodske listine in izdelati letno poročilo. Letno poročilo mora zajemati tudi javno izjavo o virih sredstev in njihovi uporabi. Stranka sama vzpostavi način financiranja svojih notranjih in teritorialnih enot. Letno poročilo pregleda pooblaščen revizor. Letno poročilo z mnenjem revizorja je treba oddati do 30. septembra naslednjega leta predsedniku zveznega parlamenta. Ta lahko rok podaljša še za tri mesece. Če stranka poročila ne odda v roku ali poročilo ni sestavljeno skladno s pravili, se financiranje iz proračuna zadrži, če pa pomanjkljivosti niso odpravljene do 31. decembra, stranka zgubi pravico do javnega financiranja za tisto leto. Če stranka sprejme nedovoljene donacije ali nezakonito v poročilu ne objavi donacije, se ji zasežejo javna sredstva, namenjena za njeno financiranje, v dvojnem znesku nezakonite oziroma nerazkrite donacije. Nezakonita donacija mora biti predana predsedstvu zveznega parlamenta, to pa jih nameni za dobrodelne verske ali znanstvene namene. Za javna sredstva, dodeljena podmladkom strank, ne veljajo omejitve glede dopustne meje donacij. Stranka ne sme sprejeti donacij političnih fundacij (ustanov in parlamentarnih skupin), neprofitnih, karitativnih in cerkvenih pravnih oseb ter donacij iz tujine, razen donacij iz sosednjih držav strankam narodnih manjšin, če gre za nemški vir (podjetje v lasti Nemcev) ali donacije majhnih zneskov. Prav tako niso dopustne tajne donacije, donacije, kjer gre očitno za transfer sredstev tretje osebe, ali donacije, katerih namen je doseganje določene ugodnosti za donatorja. Donacije, ki presegajo znesek 10.000 EUR, je treba prijaviti in razkriti donatorja, donacije nad 50.000 EUR pa morajo biti takoj javno objavljene. Stranke morajo voditi računovodske knjige. Poslovanje stranke je

lahko predmet nadzora (revizije). Revizor ima široka nadzorna pooblastila za nadzor tako poslovanja stranke kot njenih teritorialnih delov. O opravljenem nadzoru se izda certifikat z navedbo ugotovitev. Poročilo je sestavni del poročila o finančnem stanju stranke in se objavi skupaj z njim. (GRECO v svojem poročilu z dne 4. 12. 2009 Nemčiji priporoča znižanje praga za razkritje podatkov o donatorjih ter poenotenje pravil o transparentnosti in vodenju računov med volilno kampanjo za skupine volivcev in za stranke).

Litva

V Litvi financiranje strank ureja Zakon o financiranju in finančnem nadzoru političnih strank in političnih kampanj iz leta 2004 (s spremembami).

Stranke se neposredno javno financirajo v obliki nepovratnih sredstev iz državnega proračuna in delnega povračila izdatkov za volilno kampanjo. Politične stranke, ki so na zadnjih volitvah v Seimas ter občinski svet, prejele več kot 3 odstotke glasov, so upravičene do državnih subvencij. Poleg tega so v okviru volilne kampanje (samo) politične stranke, vključno z njihovimi kandidati in kandidatnimi listami, upravičene do delnega povračila svojih predvolilnih izdatkov do 25 odstotkov stroškov volilne kampanje, če so prejele vsaj 3% glasov in nimajo nobenih neporavnanih obveznosti (posojila, neplačane storitve itd.) Na primer javne subvencije v vrednosti pribl. 4,35 milijona evrov so bile v letu 2007 dodeljene osmim političnim strankam.

Struktura virov financiranja političnih strank:

	2007	2008
Članarina	3,48 %	3,06%
Prispevki fizičnih in pravnih oseb	48,12 %	42,43 %
Sredstva iz proračuna	41,42 %	52,21 %
Druga sredstva	6,98 %	2,30 %

Donacije predstavljajo največji del strankinih prihodkov. Redne dejavnosti strank so financirane iz naslednjih zasebnih virov: članarine, donacij fizičnih in pravnih oseb, nepovratnih sredstev, ki jih plačujejo druge stranke, zastopane v mednarodnih organizacijah, katerih članica je Litva, bančnih posojil bank, registriranih v Litvi in dobičkom iz ostalih dejavnosti stranke (izdajateljstvo, distribucija tiskovin in strankarskih simbolov, management, uporaba in oddaja lastninskih pravic, organizacija političnih in kulturnih prireditev, ipd.). Stranke so upravičene tudi do bančnih depozitov. Na enak način se financirajo tudi volilne kampanje. Fizična oseba sme v enem letu stranki donirati znesek, ki ne presega 300 povprečnih plač-39 000 LTL ali 11.300 EUR. Če je v istem letu tudi volilna kampanja, donacija posamičnemu kandidatu ne sme presegati 300 povprečnih plač. Če znesek fizične osebe presega 10 % dohodkov stranke pridobljenih v preteklem letu, se mora taka donacija predložiti v mnenje Davčnemu Inšpektoratu.

Anonimne donacije so prepovedane. Če jih stranka prejme, jih mora nameniti v dobrodelne namene ali uporabiti za humanitaren namen po svoji izbiri v roku 5 delovnih dni po prejemu. Enako velja za ostale "nedovoljene" donacije (donatorji, ki ne smejo upravljati s sredstvi, donacije, ki presegajo prag, ipd.). Le tiste pravne osebe, v katerih organ državne ali občinske uprave nima kapitala ter jih nadzorujejo fizične osebe, ki imajo dovoljenje za darovanje pravnim osebam, registriranim v Litvi ali zasebnim pravnim osebam iz Nata in držav članic EU, lahko darujejo političnim strankam in njihovim kandidatom. Donacije iz tujine so dovoljene na naslednji način: če ima donator stalno prebivališče v Litvi in državljanstvo članice EU, lahko donira v volilni kampanji za volitve v Evropski parlament in občinski svet; državljani držav izven EU, s stalnim prebivališčem v Litvi, ali ljudje brez državljanstva, pa lahko prispevajo k financiranju kampanje za volitve v občinski svet. Prepovedane so donacije političnim strankam in udeležencem kampanj prek tretjih oseb.

Politične stranke morajo imeti odprte račune po Zakonu o računovodstvu iz leta 2001 (sprememba leta

2008), ki določa, da mora računovodski izkaz zajemati vse transakcije in računovodske dogodke, povezane s spremembami sredstev, kapitala, znesek obveznosti ali strukturo sredstev in da morajo biti vse te transakcije in dogodki podprti z računovodskimi listinami. Politične stranke morajo vsako leto do 1. marca predložiti letno finančno poročilo (odobreno s strani najvišjega organa stranke) v pregled Centralni volilni komisiji, s priloženo kopijo računovodskega dnevnika, Državnemu davčnemu inšpektoratu pa prijaviti prihodke in odhodke. Priložen mora biti seznam donacij (denarnih in nedenarnih) z navedbo donatorjev, kot tudi posojila in druga prejeta sredstva. Razviden mora biti tudi, na kakšen način so bila porabljena nepovratna sredstva iz državnega proračuna.

Politične stranke morajo izvesti neodvisno revizijo računovodskih izkazov, če v koledarskem letu dohodki presegajo 3000 minimalnih plač (113.000 EUR). Revizijsko poročilo morajo predložiti Centralni volilni komisiji in Davčnemu inšpektoratu v roku 3 mesecev po koncu poslovnega leta. Centralna volilna komisija na svojih spletnih straneh objavi soglasje revizorja, da bo opravil revizijo volilne kampanje, ter njegove osebne podatke.

Španija

V Španiji financiranje političnih strank ureja Zakon o financiranju političnih strank iz leta 2007.

Stranke se lahko financirajo iz javnih sredstev in iz zasebnih virov. Neposredno javno financiranje je predvideno skozi člen 2 (1), sistemskega zakona 8/2007 o financiranju političnih strank: (a) javne subvencije za volilne stroške; (b) državne letne subvencije za operativne dejavnosti ter varnostne stroške (tj. zneski, dodeljeni političnim strankam za zagotovitev zaščite pred terorističnimi napadi); (c) letne subvencije avtonomnih skupnosti in občin za operativne dejavnosti; (d) izredne subvencije za reklamne namene; (e) prispevki poslanskih skupin na ravni države, avtonomne skupnosti in občin. Poleg tega se lahko politične stranke, ki sodelujejo na volitvah v občinske svete, neposredno javno financirajo iz proračuna lokalnih skupnosti v obliki enakega deleža za vse stranke in spremenljivega zneska v sorazmerju s številom sedežev na stranko (člen 73, zakon 11/1999 o lokalni oblasti). Država lahko odobri izredna sredstva za izvedbo referendumov.

Subvencije se zagotavljajo na podlagi števila sedežev/glasov, pridobljenih v zadnjih volitvah. Sistemski zakon 5/1985 o splošnih volitvah, kakor tudi različna volilna zakonodaja na ravni avtonomnih skupnosti, določijo natančen delež - EUR na sedež/glas, pridobljen s politično stranko. V praksi so samo politične stranke, ki imajo sedež v njihovi državi/avtonomni skupnosti/občini upravičene do neposrednega javnega financiranja. Izplačilo javnih sredstev je odvisno od izkazane upravičenosti s strani izvoljenih predstavnikov in učinkovitosti uresničevanja položaja, na katerega so bili izvoljeni. Ni določena zgornja meja za odločitev o povečanju javnega financiranja političnih strank, določena pa je minimalna meja, glede na razlike v indeksu cen življenjskih potrebščin (CPI) iz enega leta v drugo. V zvezi s tem je sistemski zakon 8/2007 uvedel 20% povečanje razpoložljivih državnih subvencij za financiranje operativnih dejavnosti in varnostnih stroškov političnih strank: leta 2008 je bilo 78.100.000 EUR dodeljenih za operativne dejavnosti in 4.010.000 EUR za varnostne stroške. V skladu s 126. členom sistemskega zakona 5/1985 o splošnih volitvah, javne subvencije ni mogoče odobriti politični stranki, ki ima v svoji upravi, volilni listi ali poslanski skupini osebo, ki je bila spoznana za krivo hudega kaznivega dejanja (na primer terorizem, huda kazniva dejanja zoper javno upravo, itd.).

Drugi viri financiranja političnih strank pa so članarine, prihodki iz premoženja in dejavnosti stranke (promocije, zbiranje sredstev, publikacije, ipd.), denarne donacije in donacije v naravi od fizičnih in pravnih oseb, posojila in krediti ter zapuščine.

Strankam je prepovedano prejemati naslednje vrste prispevkov:

- donacije iz anonimnih virov,
- donacije fizičnih in pravnih oseb, ki presegajo 100.000 eur na leto (prispevki v naravi v obliki nepremičnin so izzeti); donacije za volilne kampanje pa ne smejo presegati 6000 eur na osebo,
- donacije oseb javnega sektorja,

- donacije zasebnih podjetij, ki zagotavljajo sredstva osebam javnega prava ali podjetjem, ki so v večinski lasti države,
- udeležba tretjih oseb pri plačilu blaga, storitev ali drugih stroškov politične stranke,
- donacije tujih vlad, tujih oseb javnega prava ali podjetij, ki so v neposredni povezavi z njimi (sredstva EU za volitve v Evropski parlament so izvzeta).

Politična stranka sme sprejeti donacije v višini do 150.000 EUR na osebo na leto, vsaka donacija pravne osebe, ki presega 120.000 EUR pa mora biti potrjena z notarskim zapisom.

Politične stranke morajo voditi računovodske knjige z vpisanimi točnimi podatki o prihodkih in odhodkih, posebej za: prihodke iz naslova članarin, prihodke iz naslova premoženja stranke, javne subvencije, dobiček iz dejavnosti stranke, izdatke osebja, izdatke za blago in storitve, finančna posojila, administrativne izdatke, izdatke v zvezi z dejavnostjo stranke, posojila in kredite, investicije, dolžnike in upnike. Politična stranka mora imeti ločen bančni račun za članarino in ločenega za donacije. Banka mora donatorju izdati potrdilo, iz katerega je razviden datum donacije, znesek in davčna številka darovalca. Za donacije v naravi pa mora politična stranka darovalcu izdati potrdilo, da je bila donacija uspešno izvedena in je nepreklicna.

Politična stranka mora izdelati letno finančno poročilo, ki vsebuje bilanco stanja, bilanco poslovnega izida in pojasnila z natančnimi podatki o posameznih donacijah iz javnih in zasebnih virov. V primeru zasebnih donacij mora biti razvidna identiteta darovalca, razen v primerih dohodka od nepremičnine in dejavnosti stranke, ki ne presega 300 EUR.

Finančna poročila političnih strank se hranijo pri Računskem sodišču, do njih imajo dostop organi pregona, v primeru suma kaznivega dejanja, ter davčna uprava zaradi davčne inšpekcije. Podrobna finančna poročila niso dostopna javnosti. Računsko sodišče mora v roku 6 mesecev od prejema finančnega poročila s strani politične stranke izdati svoje poročilo, ki ga pošlje v parlament, nato pa se objavi v Uradnem listu in na spletnih straneh Računskega sodišča.

Latvija

V Latviji financiranje političnih strank ureja Zakon o financiranju političnih strank iz leta 1995 (s spremembami iz leta 2002, 2004 in 2008).

Političnim strankam ni omogočeno financiranje iz javnih sredstev, delno se lahko zgolj posredno financirajo iz javnih sredstev v času parlamentarnih volitev, volitev v Evropski parlament in volitev v občinske svete, in sicer v obliki brezplačne, 20-minutne predstavitve na nacionalnem radiu in televiziji. V maju 2007 so ustanovili delovno skupino, ki bi ocenila pravila financiranja strank s ciljem preučiti možnost vzpostavitve javnega financiranja. Omogočeno pa je financiranje iz zasebnih sredstev, kot so članarine, donacije fizičnih oseb (državljanov ali nedržavljanov Latvije), prihodki iz gospodarskih dejavnosti stranke in druga sredstva, ki niso prepovedana z zakonom.

Donacije predstavljajo vsakršno lastninsko ali drugo korist, pridobljeno brez plačila, vključno s storitvami, prenosom pravic, oprostitve obveznosti, odpoved pravici do določene koristi v korist stranke. Donacije fizičnih oseb v enem letu ne smejo presegati 100 minimalnih plač, kar je v letu 2008 znašalo približno 22.800 EUR. Prispevki posameznih članov stranke v obliki članarine in donacij ravno tako ne smejo presegati 100 minimalnih plač v enem letu. Politične stranke ne smejo prejemati donacij uradnih oseb, tujih fizičnih in pravnih oseb in anonimnih donacij.

Politične stranke morajo voditi računovodske knjige in račune. Zaključni račun in glavna knjiga se morata v skladu z Zakonom o računovodstvu hraniti 10 let, zaloge, računovodske evidence in dokumenti v zvezi s stranko se morajo ravno tako hraniti 10 let, izvorni dokumenti o mesečnih zaslužkih zaposlenih se morajo hraniti 75 let, vsi ostali dokumenti pa 5 let.

Stranke, katerih letni promet preseže desetkratnik minimalne mesečne plače (v letu 2008 je znašala

2.280 EUR), morajo izvesti notranji nadzor. Njihove finančne in gospodarske dejavnosti mora pooblaščen revizor revidirati vsaj enkrat na leto. Politične stranke so dolžne razkriti donacije/darila fizičnih oseb, predložiti izjavo o prihodkih in odhodkih volilne kampanje ter letno poročilo. Politična stranka mora v 15 dneh po prejemu donacije/darila objaviti informacijo o tem na posebni spletni strani, z navedbo narave, vrednosti in datuma prejema darila ter identitete darovalca. V praksi sicer teh podatkov ne objavi stranka sama, ampak jih objavi Komisija za preprečevanje korupcije na svojih spletnih straneh. Politične stranke morajo Komisiji za preprečevanje korupcije predložiti tudi kopijo letnega poročila, najkasneje do 31. marca naslednjega leta.

Madžarska

Na Madžarskem financiranje političnih strank ureja Zakon o političnih strankah, ki določa, da so stranke upravičene do javnih (javno financiranje je predvideno le na centralni ravni) in zasebnih sredstev (članarine, subvencije iz državnega proračuna, denarni prispevki pravnih oseb, samostojnih gospodarskih združenj in zasebnikov, podedovana posestva fizičnih oseb in poslovna dejavnost stranke). Zakon o političnih strankah tudi določa vrste financiranja, ki jih stranke niso dovoljene prejemati: prispevki podjetij v državni lasti ali gospodarskih združenj, ki delujejo v sodelovanju z državo ali ustanov, ki se financirajo s strani države. Poleg tega politične stranke ne smejo prejemati finančnih prispevkov iz druge države, niti prejemati anonimnih prispevkov (takšni prispevki se prenesejo na državo).

Politične stranke se lahko financirajo neposredno iz državnega proračuna na način: 25% odstotkov celotne državne pomoči se enakovredno deli med stranke, ki so ohranile mandat na nacionalni ravni, preostalih 75% pa se dodeli vsem strankam, ki sodelujejo na parlamentarnih volitvah, v sorazmerju dobljenih glasov, pod pogojem, da so prejele več kot 1% glasov. Od leta 2007 je skupni znesek javnih sredstev znašal približno 10,4 mio evrov letno. Javna sredstva, ki jih prejemajo politične stranke, predstavljajo v povprečju 58 odstotkov njihovega celotnega letnega prihodka. Poleg javnega financiranja političnih strank in njihovih fundacij so javna sredstva na voljo tudi različnim parlamentarnim skupinam političnih strank, ki so bile izvoljene v parlament. Znesek znaša približno 3.120.000 €.

Politične stranke na Madžarskem so deležne tudi posrednega financiranja v obliki brezplačnega predvajanja oglasov političnih strank, brezplačne uporaba državnih nepremičnin, posojila Madžarske razvojne banke s posebnim popustom za financiranje nakupa nepremičnin za svoje pisarne.

Politične stranke lahko prejmejo zasebne prispevke samo od jasno prepoznavnih fizičnih ali pravnih oseb, kar pomeni, da anonimni prispevki niso dovoljeni. Pri tem ni nobenih omejitev glede na velikost ali časovni razmik prispevkov, o prispevkih nad določeno vrednostjo pa je potrebno poročati. Politične stranke lahko v skladu z Zakonom o političnih strankah opravljajo le nekatere poslovne dejavnosti: objavljanje in distribucija publikacij, prodaja značk in podobnih predmetov, organiziranje strankarskih prireditev za zbiranje sredstev, oddajanje v najem ali prodaja nepremičnine, ki jo ima v lasti. Poleg tega lahko stranke vzpostavijo svoje lastne družbe z omejeno odgovornostjo, vendar ne morejo pridobiti deležev v drugih gospodarskih družbah.

Zakon o političnih strankah določa, da morajo politične stranke objaviti svoje letne računovodske izkaze v Uradnem listu Republike Madžarske do 30. aprila naslednje leto po obračunskem letu, pa tudi na svoji spletni strani, če jo imajo. V skladu z Zakonom o političnih strankah morajo biti prispevki, ki presegajo 2000 evrov v enem koledarskem letu, posebej prikazani v finančnem poročilu, skupaj z imenom donatorja in vrednostjo prispevka. Ti predpisi veljajo tudi za prispevke v naravi in so zavezujoči za vse osebe, bodisi če prejemajo javna sredstva ali ne. Nadzor nad političnimi subjekti na Madžarskem imata Državni urad za revizijo (v zvezi s financiranjem političnih strank in kandidatov) in Urad državnega tožilca (v zvezi z zakonitostjo nevladnih organizacij, vključno s političnimi strankami in njihovimi ustanovami). Državni urad za revizijo, ki je pristojen za izvajanje nadzora nad zakonitostjo finančnega poslovanja političnih strank vsaki dve leti izvede revizijo finančnega poslovanja političnih

strank, ki so upravičene do pridobitve državne subvencije. Revizijo finančnega upravljanja političnih strank, ki ne prejemajo javnega financiranja pa Državni urad za revizijo opravi enkrat na štiri leta. Cilj revizije političnih strank je, da se ugotovi, ali so letna poročila strank v skladu s predpisi in ali vsebujejo podatke, ki ustrezajo računom, ali se pri računovodskem in finančnem upravljanju upoštevajo predpisi.

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

6 DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

V postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov bo sprejem zakona uvedel revizijo poslovanja strank ter elektronski obrazec za posredovanje letnega poročila strank, ki bo dostopen na spletnih straneh računskega sodišča. Prav tako bo uvedel pristojnost Okrajnega sodišča v Ljubljani za odločanje o prekrških za kršitve določb zakona, za nadzor katerih bo pristojno Računsko sodišče.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejem zakona bo strankam naložil obveznost, da letno poročilo za preteklo leto do 31. marca tekočega leta za namen javne objave in državne statistike preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh računskega sodišča, predložijo AJPES. Istočasno pa bo opustil obveznosti objave skrajšanega letnega poročila v Uradnem listu RS ter s tem povezanega stroška. Sprejem zakona ne prinaša dodatnih stroškov za stranke.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Sprejem zakona ne vpliva na okolje, ki vključuje prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Sprejem zakona ne vpliva na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Sprejem zakona ne vpliva na socialno področje.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Sprejem zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona:

- ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
- širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).

Sprejeti zakon bo predstavljen javnosti z informacijo v medijih.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,

- organi, civilna družba,
- metode za spremljanje doseganja ciljev,
- merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
- časovni okvir spremljanja za pripravo poročil,
- roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih.

Spremljanje izvajanja tega zakona bo potekalo na Ministrstvu za notranje zadeve v okviru rednega dela. Metodologija za spremljanje doseganja ciljev ni predvidena.

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o političnih strankah (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo in 103/07) se v 1. členu beseda "ter" nadomesti z vejico, besedilo »v organe lokalnih skupnosti« pa se nadomesti z besedilom »v organe samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organe lokalnih skupnosti) in v Evropski parlament«.

2. člen

V tretjem odstavku 6. člena se besedi »v stranki« nadomestita z besedilom »kot sestavnega dela stranke«.

3. člen

V prvem odstavku 10. člena se črta besedilo », ki izda predpis o registru ter o obrazcu ustanovne izjave iz 5. člena tega zakona«, na koncu odstavka pa se doda stavek, ki se glasi:
»Minister, pristojen za notranje zadeve, izda predpis, s katerim določi vsebino, obliko in način vodenja registra ter obrazec ustanovne izjave iz 5. člena tega zakona.«.

V četrtem odstavku se pred besedo »so« doda besedilo »razen podatka o EMŠO,«.

V šestem odstavku se za besedo »za« doda besedilo »podatek o EMŠO, vpisan v registrsko knjigo, in za«.

4. člen

V tretjem odstavku 17. člena se 3. točka spremeni tako, da se glasi:
»3. če ugotovi, da stranka dvakrat zaporedoma ne sodeluje vsaj na enih izmed volitev v državni zbor, v organe lokalne skupnosti ali v Evropski parlament«.

5. člen

V drugem odstavku 18. člena se beseda »drugega« nadomesti z besedo »tretjega«.

6. člen

V drugem odstavku 19. člena se v 4. točki na koncu besedila pred podpičjem doda besedilo »in v Evropski parlament«.

7. člen

21. člen se spremeni tako, da se glasi:

»21. člen

Stranka pridobiva sredstva iz:

1. članarine;
2. prispevkov fizičnih oseb;
3. prihodkov od premoženja;
4. proračuna.

Stranka poleg sredstev iz 23. in 26. člena tega zakona pridobiva tudi sredstva iz državnega proračuna, ki so namenjena izobraževanju poslancev, administrativni in strokovni pomoči pri delu poslanskih skupin in organizaciji poslanskih pisarn in jih mora za ta namen tudi porabiti (v nadaljnjem besedilu: namenska sredstva). Stranka pridobiva namenska sredstva od poslanskih skupin in poslancev, ki so bili v Državni zbor Republike Slovenije izvoljeni z istoimenskih kandidatnih list. Za pridobivanje namenskih sredstev stranka in Državni zbor Republike Slovenije skleneta pogodbo. Predlog za sklenitev pogodbe poda vodja poslanske skupine oziroma poslanec. Pogodba se sklene po postopku pogajanj brez predhodne objave kot ga določa zakon, ki ureja javna naročila.

Letni prihodki iz 3. točke prvega odstavka tega člena ne smejo presegati 20% od zneska vseh letnih prihodkov stranke.

Presežek prihodkov stranke iz 3. točke prvega odstavka tega člena nad deležem prihodkov iz prejšnjega odstavka mora stranka v 30 dneh po sprejemu finančnega poročila o poslovanju stranke za preteklo leto nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije, in o tem obvestiti državni zbor. Obvestilo se objavi v glasilu državnega zbora.

Mladinska organizacija iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona, ki ima status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, lahko pridobiva javna sredstva za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju v skladu s predpisi, ki urejajo javni interes v mladinskem sektorju.

Ženska organizacija, ki ima status organizacije v javnem interesu na področju enakosti spolov, lahko pridobiva javna sredstva za sofinanciranje projektov in programov v skladu s predpisi, ki urejajo javni interes na področju enakosti spolov.

Prepovedano je pridobivanje sredstev stranke iz prispevkov tujih pravnih in fizičnih oseb ter tujih samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, iz prihodkov od premoženja stranke iz tujine oziroma vsakršno drugo pridobivanje sredstev za stranko iz tujine.

Prepoved iz prejšnjega odstavka ne velja za članarine in prispevke, ki jih stranka pridobiva od svojih članov.«.

8. člen

22. člen se spremeni tako, da se glasi:

»22. člen

Fizične osebe lahko prispevajo prispevke za stranko. Prispevki posamezne fizične osebe v gotovini so v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, dovoljeni največ do zneska 50 eurov, višji prispevki v denarju pa morajo biti vplačani prek bank, hranilnic ali drugih pravnih oseb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne storitve (v nadaljnjem besedilu: ponudniki plačilnih storitev). Pri prispevanju prispevka v gotovini mora fizična oseba poleg višine danega zneska stranki sporočiti tudi podatke o imenu, priimku, EMŠO in naslovu fizične osebe.

Prispevek za stranko je po tem zakonu poleg prispevka v denarju tudi vsako darilo ali drug nedenarni prispevek, brezplačna storitev za stranko, prevzem obveznosti stranke oziroma opravljanje storitev za stranko ali prodaja blaga stranki pod pogoji, ki stranko postavljajo v bolj ugoden položaj kot druge koristnike storitev oziroma kot kupce blaga teh oseb. Kot prispevek za stranko se ne šteje delo, ki ga za stranko opravi fizična oseba, če za to ni dolžna izdati računa.

Stranka in fizična oseba, ki zanjo opravi storitev ali ji proda blago, morata skleniti ustrezno pogodbo v pisni obliki.

Prispevki posamezne fizične osebe iz tega člena ne smejo v skupnem znesku v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, presegati desetkratne povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto (v nadaljnjem besedilu: povprečna bruto mesečna plača).

Stranke lahko pridobivajo posojila samo pri bankah in posojilnicah pod enakimi pogoji kot druge pravne osebe. Dano posojilo se ne šteje za financiranje stranke po tem zakonu.

Če prispevki fizične osebe iz tega člena v skupnem znesku v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, presegajo višino povprečne bruto mesečne plače, morajo biti v letnem poročilu stranke navedeni podatki o osebni imenu in naslovu fizične osebe ter višina skupnega letnega zneska, ki ga je fizična oseba prispevala stranki.

V letnem poročilu stranke morajo biti navedeni tudi podatki o višini, obrestni meri in odplačilni dobi vseh posameznih posojil, ki jih stranki da banka ali posojilnica, vključno z navedbo podatkov o firmi in sedežu, poslovnem naslovu in matični številki banke ali posojilnice, pri kateri je stranka pridobila posojilo, ne glede na višino posojila.

Ponudniki plačilnih storitev, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne transakcije, so dolžni pri vplačilu prispevkov stranki poleg višine danega zneska stranki sporočiti tudi podatke, ki omogočajo identifikacijo osebe, ki je dala prispevek stranki (ime, priimek, davčna številka in naslov fizične osebe ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, oziroma podatek o firmi, matični številki in sedežu ter poslovnem naslovu pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika) ter druge informacije, ki so posredovane skupaj s plačilno transakcijo.

Prispevke, ki jih stranka pridobi v nasprotju s tem zakonom, je stranka dolžna v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije, in o tem obvestiti državni zbor.«.

9. člen

V tretjem odstavku 23. člena se število »10« nadomesti s številom »25«, število »90« pa se nadomesti s številom »75«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Sredstva, namenjena financiranju političnih strank, se določijo v proračunu Republike Slovenije in ne smejo presegati 0,017% bruto družbenega proizvoda, doseženega v letu pred sprejetjem proračuna. Višina sredstev, ki pripadajo posamezni stranki, se določi v finančnem načrtu državnega zbora.«.

10. člen

24. člen se spremeni tako, da se glasi:

»24. člen

Stranka mora za preteklo poslovno leto izdelati letno poročilo v skladu s tem zakonom in računovodskimi predpisi in standardi. Letno poročilo mora vsebovati podatke o:

- vseh prihodkih po posameznih vrstah ter njihove vrednosti (članarine, prispevki fizičnih oseb, prihodki od premoženja, prihodki od daril, prihodki od drugih nedenarnih prispevkov, prihodki iz proračuna Republike Slovenije, prihodki iz proračuna samoupravne lokalne skupnosti (v nadaljnjem besedilu: proračuna lokalne skupnosti), prihodki iz drugega odstavka 21. člena tega zakona, izredni prihodki ter preneseni presežek prihodkov),
- vseh odhodkih stranke po posameznih vrstah, razčlenjenih v skladu z računovodskimi predpisi,

- vseh posameznih prispevkih fizičnih oseb, če prispevki v skupnem znesku v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, presegajo višino povprečne bruto mesečne plače, vključno z navedbo podatkov iz šestega odstavka 22. člena tega zakona,
- vseh posameznih posojilnih, ki jih stranki da banka ali posojilnica, vključno z navedbo podatkov iz sedmega odstavka 22. člena tega zakona,
- stroških volitev in referendumov, prikazanih na način, kot to določa zakon, ki ureja volilno in referendumsko kampanjo,
- vseh posameznih prispevkih, ki so bili stranki dani v nasprotju s tem zakonom, ter njihove vrednosti, vključno z navedbo pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali fizične osebe, ki je dala prispevek stranki,
- vseh nakazilih presežkov prihodkov stranke iz četrtega odstavka 21. člena in prispevkov, ki so bili stranki dani v nasprotju s tem zakonom, v humanitarne namene,
- premoženju stranke ter posebej opisane vse spremembe premoženja, vključno z navedbo virov sredstev za povečanje premoženja, kolikor to povečanje presega skupni znesek petih povprečnih bruto mesečnih plač,
- v katerih drugih pravnih osebah ima stranka najmanj polovico kapitala ali prevladujoč vpliv na odločanje ali vodenje pravne osebe, letnemu poročilu pa je treba priložiti tudi letna poročila teh pravnih oseb.

Če je v stranki organizirana organizacija iz petega ali šestega odstavka 21. člena tega zakona, mora letno poročilo za preteklo poslovno leto ločeno vsebovati tudi podatke o njenih prihodkih in odhodkih.

Letno poročilo za preteklo poslovno leto mora stranka do 31. marca tekočega leta, v primeru statusne spremembe ali prenehanja pa v dveh mesecih po statusni spremembi ali prenehanju, za namen javne objave in državne statistike preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh računskega sodišča, predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES).

Letna poročila strank AJPES javno objavi na svoji spletni strani.

Minister, pristojen za notranje zadeve, na predlog računskega sodišča izda podzakonski akt, s katerim podrobneje določi vsebino in način predložitve letnega poročila strank. V podzakonskem aktu lahko določi tudi posebnosti glede načina uporabe računovodskih standardov.«.

11. člen

Za 24. členom se dodajo nov 24.a, 24.b in 24.c člen, ki se glasijo:

»24.a člen

Letno poročilo za preteklo poslovno leto morajo stranke do 31. maja tekočega leta oziroma v treh mesecih po statusni spremembi preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh računskega sodišča, predložiti državnemu zboru. Pred oddajo letnega poročila državnemu zboru si stranka pridobi oceno Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: računsko sodišče), ali je letno poročilo sestavljeno v skladu z določbo 24. člena tega zakona, oceno pa kot prilogo priložiti poročilu. Stranka je dolžna računskemu sodišču predložiti letno poročilo v pregled najkasneje do 31. marca tekočega leta oziroma v dveh mesecih po izvedeni statusni spremembi ali prenehanju.

Računsko sodišče lahko zahteva dopolnitev letnega poročila, če to ni sestavljeno v skladu z določbami 24. člena tega zakona, in določi tudi rok, ki ne sme biti krajši kot sedem dni in ne daljši od 15 dni, v katerem mora stranka letno poročilo dopolniti.

Stranki, ki v roku iz prvega odstavka tega člena državnemu zboru ne predloži letnega poročila za preteklo poslovno leto, računsko sodišče izda sklep o ustavitvi financiranja iz državnega proračuna

in proračunov lokalnih skupnosti, dokler ne izpolni obveznosti.

24.b člen

Revizijo pravilnosti poslovanja strank, ki prejemajo sredstva iz državnega proračuna ali proračunov lokalnih skupnosti in so v preteklem letu prejele ali bile upravičene do prejema več kot 10.000 eurov teh sredstev, opravlja računsko sodišče. Računsko sodišče mora v posameznem letu opraviti revizijo pravilnosti poslovanja najmanj tretjine strank iz prvega stavka tega odstavka tako, da v obdobju štirih let opravi revizijo pri vseh teh strankah. Računsko sodišče opravi tudi revizijo pravilnosti poslovanja stranke, za katero izvedbo revizije predlaga komisija za preprečevanje korupcije, ali če ob pregledu iz prejšnjega člena podvomi v resničnost podatkov letnega poročila ali ugotovi druge nepravilnosti. Pri opravljanju revizije poslovanja strank računsko sodišče ravna skladno s pooblastili in po postopku, ki ga določata ta zakon in zakon, ki ureja pristojnosti računskega sodišča.

Stranka, pri kateri se opravlja revizija, državni organi, organi lokalnih skupnosti, AJPES, banke in hranilnice, v katerih ima stranka odprte transakcijske račune, izvajalci storitev in prodajalci blaga, ki so opravili storitve oziroma dobavili blago stranki, so dolžni računskemu sodišču na zahtevo brezplačno predložiti listine, potrebne za izvedbo revizije, dati pojasnila ter omogočiti vpogled v svoje poslovne knjige in evidence. V primeru, da računsko sodišče ugotovi obstoj tveganj, da v letnem poročilu stranke niso prikazani oziroma niso pravilno prikazani vsi podatki, lahko zahteva pojasnila, podatke ali listine, ki so potrebne za izvedbo revizije, tudi od drugih oseb.

Računsko sodišče za potrebe izvedbe revizije osebne podatke zbira neposredno od oseb iz prejšnjega odstavka tega člena in iz zbirk osebnih podatkov ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

Ko je revizijsko poročilo računskega sodišča dokončno, se objavi na spletnih straneh računskega sodišča.

Dokončna revizijska poročila računskega sodišča obravnava pristojno delovno telo državnega zbora.

24.c člen

V odločbi sodišča o prekršku, v kateri se ugotovi, da je stranka odgovorna za prekršek iz 5., 6. ali 9. točke prvega odstavka 28. člena tega zakona, se stranki izreče tudi izguba pravice do sredstev iz državnega proračuna in proračunov lokalnih skupnosti za dobo enega leta.

Z odločbo sodišča o prekršku, v kateri se ugotovi, da je stranka odgovorna za prekršek iz 7. ali 8. točke prvega odstavka 28. člena tega zakona, se stranki za dobo šestih mesecev za polovico zmanjšajo sredstva, do katerih je upravičena iz državnega proračuna in proračunov lokalnih skupnosti.

Začasna izguba oziroma začasna omejitev pravice do financiranja iz prvega in drugega odstavka tega člena nastopi z naslednjim mesecem po pravnomočnosti odločbe o prekršku.

Začasno ukinitvev oziroma omejitev izplačil iz državnega proračuna in proračuna lokalne skupnosti iz prvega in drugega odstavka tega člena odredi pristojno delovno telo državnega zbora oziroma župan.«

12. člen

25. člen se spremeni tako, da se glasi:

»25. člen

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, pravne osebe javnega in zasebnega prava ter samostojni podjetniki posamezniki in posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ne smejo prispevati prispevkov za stranke, razen če zakon ne določa drugače.«.

13. člen

26. člen se spremeni tako, da se glasi:

"26. člen

Lokalne skupnosti lahko financirajo stranke v skladu s tem zakonom.

Pristojni organ občine lahko določi, da stranka, ki je kandidirala kandidatke oziroma kandidate na zadnjih volitvah za občinski svet, dobi sredstva iz proračuna lokalne skupnosti sorazmerno številu glasov volivcev, ki jih je dobila na volitvah. Če se volitve izvedejo po večinskem volilnem sistemu, se število glasov, ki so jih stranke dobile na volitvah v posamezni volilni enoti, deli s številom članom sveta lokalne skupnosti, ki se volijo v tej volilni enoti.

Stranka lahko pridobi sredstva iz proračuna lokalne skupnosti, če je dobila najmanj polovico števila, ki ga dobimo, če število veljavnih glasov delimo s številom mest v občinskem svetu. Višina sredstev, namenjenih za financiranje političnih strank, se določi v proračunu lokalne skupnosti za posamezno proračunsko leto. Višina sredstev ne sme presegati 0,6% sredstev, ki jih ima lokalna skupnost zagotovljenih po predpisih, ki urejajo financiranje občin in s katerimi lahko zagotovi izvajanje ustavnih in zakonskih nalog za to leto."

14. člen

27. člen se spremeni tako, da se glasi:

»27. člen

Nadzorstvo nad izvrševanjem določb tega zakona, katerih kršitve so s tem zakonom določene kot prekrški, izvaja i, pristojen za notranje zadeve, razen nad izvrševanjem določb 21., 22., prvega in drugega odstavka 24., 24.a, drugega odstavka 24.b, četrtega odstavka 24.c člena in 25. člena tega zakona, nad katerimi izvaja nadzorstvo računsko sodišče, in nad izvrševanjem določbe tretjega odstavka 24. člena tega zakona, nad katero izvaja nadzorstvo AJPES.

Računsko sodišče izvaja nadzorstvo v mejah pristojnosti, ki jih določata ta zakon in zakon, ki ureja pristojnosti računskega sodišča.

Inšpekcijski in drugi državni organi ter nosilci javnih pooblastil, ki pri izvrševanju svojih nalog ugotovijo kršitve določb zakona iz prvega odstavka tega člena, morajo prekrškovnemu organu podati predlog za uvedbo postopka o prekršku.«.

15. člen

28. člen se spremeni tako, da se glasi:

»28. člen

Z globo od 6.000 do 30.000 eurov se kaznuje za prekršek stranka:

1. ki deluje v smislu 1. člena tega zakona in ima sedež v tujini (prvi odstavek 3. člena);
2. ki deluje oziroma ustanovi svoje organizacijske oblike v gospodarskih družbah, v zavodih in v drugih organizacijah ter v državnih organih (drugi odstavek 3. člena);
3. ki deluje kot vojaško ali kot oboroženo združenje (tretji odstavek 3. člena);
4. ki namenskih sredstev ne porabi za namen, določen v drugem odstavku 21. člena tega zakona;
5. ki v tridesetih dneh po sprejemu finančnega poročila o poslovanju stranke za preteklo leto ne nakaže presežka prihodkov stranke v humanitarne namene (četrti odstavek 21. člena);
6. ki prejme sredstva, prispevke ali drugo premoženjsko korist iz nedovoljenih virov in jih ne nakaže v humanitarne namene v 30 dneh od prejema (sedmi odstavek 21. člena in 25. člen v povezavi z devetim odstavkom 22. člena);
7. ki prejme prispevke v nasprotju s prvim odstavkom 22. člena tega zakona;
8. ki ravna v nasprotju z določbo tretjega, petega, šestega ali sedmega odstavka 22. člena tega zakona;
9. ki pridobi od iste fizične osebe v enem letu prispevke v višini, ki presegajo desetkratno povprečno bruto mesečno plačo, in presežka ne nakaže v humanitarne namene v 30 dneh od prejema (četrti in deveti odstavek 22. člena);
10. ki v roku ne izpolni obveznosti iz prvega in drugega odstavka 24.a člena tega zakona;
11. ki na zahtevo računskega sodišča ne da oziroma ne predloži pojasnil, podatkov ali listin, ki so potrebne za izvedbo revizije, ali ne omogoči vpogleda v svoje poslovne knjige in evidence (drugi odstavek 24.b člena).

Z globo od 1.500 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba stranke, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.«.

16. člen

Za 28. a členom se dodata nov 28.b in 28.c člen, ki se glasita:

»28.b člen

Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se kaznuje za prekršek stranka:

1. ki v stranko včlani mladoletnika, ki ni star najmanj 15 let, brez privolitve njegovega zakonitega zastopnika (tretji odstavek 6. člena);
2. ki v nasprotju z določbo 7. člena tega zakona v stranko včlani tujca;
3. ki v pravnem prometu ne uporablja le svojega registriranega imena, skrajšanega imena, kratice imena in znaka (tretji odstavek 8. člena);
4. ki v volilni kampanji in v kandidacijskem postopku ne uporablja le svojega registriranega imena, kratice imena in znaka (šesti odstavek 8. člena);
5. ki v predpisanem roku ne vloži zahteve za vpis statusne spremembe iz drugega odstavka 14. člena tega zakona v register ali ki v predpisanem roku ne poda zahteve za vpis spremembe iz 15. člena tega zakona v register;
6. ki letnega poročila ne posreduje AJ PES v predpisanem roku (tretji odstavek 24. člena);

Z globo od 350 do 1.500 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba stranke, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

28.c člen

Z globo od 600 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek fizična oseba:

1. ki da stranki prispevek v gotovini, ki presega višino, določeno v prvem odstavku 22. člena tega

- zakona, ali pri prispevanju prispevka v gotovini stranki ne sporoči podatkov iz prvega odstavka 22. člena tega zakona;
2. ki s stranko ne sklene pogodbe v pisni obliki iz tretjega odstavka 22. člena tega zakona;
  3. ki da stranki prispevek, ki presega višino, določeno v četrtem odstavku 22. člena tega zakona;
  4. ki da stranki posojilo (peti odstavek 22. člena).

Z globo iz prejšnjega odstavka se kaznuje tudi fizična oseba iz drugega odstavka 24.b člena tega zakona, ki na zahtevo računskega sodišča ne da oziroma ne predloži pojasnil, podatkov ali listin, ki so potrebne za izvedbo revizije, ali ne omogoči vpogleda v svoje poslovne knjige in evidence (drugi odstavek 24.b člena).«.

17. člen

29. člen se spremeni tako, da se glasi:

»29. člen

Z globo od 6.000 do 30.000 eurov se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravljajo dejavnost:

1. ki da posojilo stranki v nasprotju z določbo petega odstavka 22. člena tega zakona;
2. ki na zahtevo računskega sodišča ne da oziroma ne predloži pojasnil, podatkov ali listin, ki so potrebne za izvedbo revizije, ali ne omogoči vpogleda v svoje poslovne knjige in evidence (drugi odstavek 24.b člena);
3. ki da prispevek stranki (25. člen).

Z globo od 1.500 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z globo iz prejšnjega odstavka se kaznuje tudi odgovorna oseba državnega organa ali organa lokalne skupnosti, ki stori prekršek iz 2. ali 3. točke prvega odstavka tega člena (drugi odstavek 24.b člena in 25. člen).«.

18. člen

Za 29. členom se dodata nova 29.a člen in 29.b člen, ki se glasita:

»29.a člen

Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se kaznuje ponudnik plačilnih storitev, ki opravlja plačilne transakcije, pa pri vplačilu prispevkov stranki ne sporoči podatkov, ki omogočajo identifikacijo osebe, ki je dala prispevek stranki (osmi odstavek 22. člena).

Z globo od 350 do 1.500 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba ponudnika plačilnih storitev, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

29.b člen

Z globo od 1.500 do 4.000 eurov se kaznuje župan, če ne odredi začasne ukinitve oziroma omejitve financiranja (četrti odstavek 24.c člena).«.

19. člen

Za 31.a členom se doda nov 31.b člen, ki se glasi:

»31.b člen

Inšpektorat, pristojen za notranje zadeve, in AJPES lahko izrekata globe za prekrške po tem zakonu v okviru razpona, predpisanega s tem zakonom, pri čemer lahko za prekrške v hitrem postopku izrečeta globe tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe.

O izdaji pravnomočne odločbe, s katero je bila stranka spoznana za odgovorno za prekršek iz 5., 6., 7., 8. ali 9. točke prvega odstavka 28. člena tega zakona, sodišče nemudoma obvesti organ iz četrtega odstavka 24.c člena tega zakona.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

20. člen

Minister, pristojen za notranje zadeve, izda predpis iz petega odstavka 24. člena zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

21. člen

Posredovanje letnega poročila stranke preko elektronskega obrazca iz tretjega odstavka 24. člena in prvega odstavka 24.a člena zakona se omogoči najkasneje do 1. marca 2014.

22. člen

Financiranje strank se v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 23. člena zakona začne s 1. januarjem 2014. Do takrat se uporabljata določbi tretjega in četrtega odstavka 23. člena Zakona o političnih strankah (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo in 103/07).

23. člen

Določba 24.c člena zakona se začne uporabljati z dnem uveljavitve dopolnitve zakona, ki ureja prekrške, s sankcijo izgube pravice do sredstev iz državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti ter s sankcijo zmanjšanja sredstev, do katerih je stranka upravičena iz državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti.

24. člen

Ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške, do spremembe zakona, ki ureja prekrške, o prekrških iz členov, navedenih v prvem odstavku 27. člena zakona, za katere nadzor je pristojno računsko sodišče, odloča sodišče. Obdolžilni predlog vloži računsko sodišče, za odločanje o prekršku pa je pristojno Okrajno sodišče v Ljubljani.

25. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Z dopolnitvijo 1. člena se zakon usklajuje z določbo 14. člena Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament (Uradni list RS, št. 40/04 UPB-1), ki določa, da kandidate za poslance v Evropskem parlamentu lahko predlagajo politične stranke in volivci, ostale spremembe pa so redakcijske narave in so potrebne zaradi uskladitve s pojmom "samoupravna lokalna skupnost" kot ga določa Ustava Republike Slovenije.

K 2. členu:

Sprememba je redakcijske narave in je potrebna zaradi uskladitve s pojmom mladinske organizacije po Zakonu o javnem interesu v mladinskem sektorju, ki med drugim opredeljuje mladinsko organizacijo kot sestavni del druge pravne osebe (tudi politične stranke).

K 3. členu:

Sprememba prvega odstavka 10. člena je redakcijske narave oziroma jasneje določa pristojnost ministra oziroma ministrice, pristojne za notranje zadeve, za izdajo podzakonskega akta, dopolnitev četrtega in šestega odstavka 10. člena pa je potrebna zaradi uskladitve obsega pravic do pridobitve podatka o EMŠO z obsegom, ki ga določa Zakon o centralnem registru prebivalstva.

K 4. členu:

Glede na to, da lahko stranka predlaga kandidatke oziroma kandidate tudi na volitvah v Evropski parlament, je treba dopolniti tudi 3. točko tretjega odstavka 17. člena zakona, in sicer tako, da se pri ugotavljanju zakonskih pogojev za izbris stranke iz registra zaradi njene neaktivnosti v njeni osnovni funkciji, to je sodelovanju na volitvah, upošteva tudi sodelovanje stranke na volitvah v Evropski parlament.

K 5. členu:

Sprememba je redakcijske narave in odpravlja napako v sklicu na odstavek 17. člena zakona.

K 6. členu:

Dopolnitev je potrebna zaradi dopolnitve 1. člena zakona.

K 7. členu:

Sprememba 21. člena je potrebna zaradi prepovedi pridobivanja prispevkov s strani zasebnikov (samostojnih podjetnikov posameznikov ter posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost) in pravnih oseb. Stranka bo lahko še vedno pridobivala sredstva iz članarin, prispevkov fizičnih oseb, prihodkov od premoženja in proračuna, zaradi prepovedi pridobivanja prispevkov s strani vseh pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, pa zakon posledično ne omogoča več, da bi stranka pridobivala sredstva iz dobička iz dohodka podjetja katerega lastnik je, ki je po veljavnem zakonu smelo opravljati le kulturno in založniško dejavnost. Ta sredstva bo lahko navedeno podjetje porabilo za izvajanje lastne dejavnosti. Zaradi natančnejše opredelitve prispevka stranki v novem 22. členu, ki poleg prispevkov v denarju med drugim vključuje tudi darila ali druge nedenarne prispevke, opredelitev daril v tem členu ni več potrebna. Nadalje predlog zakona določa, da stranka, poleg sredstev iz državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, pridobiva tudi sredstva iz državnega proračuna, ki so

namenjena izobraževanju poslancev, administrativni in strokovni pomoči pri delu poslanskih skupin in organizaciji poslanskih pisarn, pridobljena sredstva pa bo morala za ta namen tudi porabiti. Stranka bo namenska sredstva pridobila od poslanskih skupin in poslancev, ki so bili v državni zbor izvoljeni z istoimenskih kandidatnih list, za pridobivanje teh sredstev pa bosta stranka in državni zbor sklenila pogodbo, pri čemer bo predlog za sklenitev pogodbe podal vodja poslanske skupine ali poslanec. Pogodba se sklene po postopku pogajanj brez predhodne objave kot ga določa zakon, ki ureja javna naročila. Financiranje poslanskih skupin oziroma strokovne pomoči za delo poslancev ter njihovo delo v volilnih enotah ureja Zakon o poslancih v drugem odstavku 34. člena in 35. členu, in sicer, da za vsakega poslanca pripada poslanski skupini določen znesek za strokovne sodelavce poslancev, višino sredstev določi državni zbor, v volilnih enotah pa se organizirajo poslanske pisarne s potrebnimi strokovnimi in administrativnimi delavci. Navedeni določbi sta po prepričanju mnogih premalo povezani z delovanjem političnih strank, na listi katerih so bili poslanci izvoljeni, poleg tega pa je delovanje poslanske skupine in politične stranke organsko povezano. Po zakonu namreč politične stranke uresničujejo svoje politične cilje z demokratičnim oblikovanjem politične volje državljanek in državljanov in s predlaganjem kandidatk in kandidatov na volitvah v državni zbor, po izvedenih volitvah pa ima vsaka državljanica oziroma državljan tudi po izvoljenih predstavnikih pravico sodelovati pri upravljanju javnih zadev.

Nadalje je sprememba potrebna zaradi jasnejše določitve pridobivanja javnih sredstev za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju v skladu s predpisi, ki urejajo javni interes v mladinskem sektorju, katera lahko pridobiva mladinska organizacija. Dopolnitev tega člena pa je potrebna tudi zaradi določitve pridobivanja javnih sredstev za sofinanciranje projektov in programov v skladu s predpisi, ki urejajo javni interes na področju enakosti spolov, katera lahko pridobiva ženska organizacija, ki ima status organizacije v javnem interesu na področju enakosti spolov. Marsikatera politična stranka je namreč znotraj svoje organizacijske strukture za spodbujanje sodelovanja žensk v politiki in okrepitev prizadevanja za uresničevanja enakosti spolov v praksi ustanovila poseben organ, ki si prizadeva za enakost spolov. Z namenom, da bi tovrstni organi lahko okrepili svoje dejavnosti, jim je potrebno, enako kot mladinskim organizacijam, zagotoviti, da se lahko projekti in programi, ki spodbujajo sodelovanje žensk v politiki in na mestih političnega odločanja financirajo oziroma sofinancirajo iz javnih sredstev.

Predlog zakona ohranja določbo o prepovedi vsakršnega financiranja strank iz tujine, razen članarin in prispevkov članov stranke. Takšno prepoved namreč narekujejo Priporočila Rec (2003)⁴ Odbora ministrov Sveta Evrope o skupnih pravilih proti korupciji in financiranju političnih strank in volilnih kampanj, z dne 8. 4. 2003, ki med drugim določajo, da naj članice izrecno omejijo, prepovejo ali drugače uravnavajo donacije tujih donatorjev ter Smernice o financiranju političnih strank, ki jih je sprejela Beneška komisija na 46. plenarnem zasedanju v Benetkah, 9. - 10. marca 2001, ki prav tako med drugim določajo, da morajo biti donacije tujih držav ali podjetij prepovedane, kar pa ne velja za donacije državljanov, ki živijo v tujini. Prepoved financiranja strank iz tujine pa določa tudi zakonodaja večine drugih držav članic EU.

K 8. členu:

Predlog zakona s spremembo 22. člena zakona natančneje določa, da lahko prispevajo prispevke za stranko le fizične osebe (to ne velja za samostojne podjetnike posameznike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost) ter da so dovoljeni prispevki posamezne fizične osebe v gotovini v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, največ do zneska 50 eurov, višji prispevki v denarju pa morajo biti vplačani preko bank, hranilnic ali drugih pravnih oseb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne storitve (ponudnikov plačilnih storitev). Predlog zakona ob tem tudi določa, da mora fizična oseba pri prispevanju prispevka v gotovini poleg višine danega zneska stranki sporočiti tudi podatke o imenu, priimku, EMŠO in naslovu fizične osebe. Nadalje predlog zakona natančneje določa, kaj se šteje kot prispevek za stranko, in sicer se kot prispevek za stranko, poleg prispevka v denarju šteje tudi darilo ali drug nedenarni prispevek (npr. vrednostni papirji), kar je smiselno, saj bi v nasprotnem primeru bilo zlahka obiti namen določbe. Prav tako se

kot prispevek stranki šteje brezplačna storitev za stranko, prevzem obveznosti stranke oziroma opravljanje storitev za stranko ali prodaja blaga stranki pod pogoji, ki stranko postavljajo v bolj ugoden položaj kot druge koristnike storitev oziroma kot kupce blaga teh oseb. V praksi se je namreč dogajalo, tudi po ugotovitvah GRECA, da so donatorji namesto prispevka stranki prevzele določeno finančno obveznost stranke (plačilo računa), kar je tudi financiranje stranke. V predlogu zakona je nadalje predlagana ureditev, da se kot prispevek za stranko ne šteje delo, ki ga za stranko opravi fizična oseba, če za to ni dolžna izdati računa. Na drugi strani pa v primeru, da fizična oseba prostovoljno opravi delo oziroma dejavnost, ki jo sicer opravlja kot svoj poklic, se le to šteje kot prispevek stranki, kar bo računsko sodišče upoštevalo v okviru opravljanja revizije (na primer nastop umetniškega izvajalca na predvolilnem shodu politične stranke). Da bi se pristojnim organom za nadzor nad tem zakonom zagotovili pogoji za učinkovito izvajanje nadzora nad zakonitim in pravilnim financiranjem strank, predlog zakona v tem členu določa, da bo morala fizična oseba, ki opravi storitev za stranko ali ji proda blago, s stranko skleniti ustrezno pisno pogodbo. Nadalje je novost, da lahko stranke pridobivajo posojila samo pri bankah in posojilnicah pod enakimi pogoji kot druge pravne osebe, pri čemer se dano posojilo ne šteje za financiranje strank po tem zakonu. Ne glede na to, pa bodo morale stranke razkriti podatke o višini, obrestni meri in odplačilni dobi vseh posameznih posojil ter podatke o posojilodajalcih ne glede na višino posojila. Za donacije fizičnih oseb bo po novem dolžnost razkritja osebe, ki je dala prispevek in skupne višine njenega prispevka v letnem poročilu podana, če bo skupna letna višina prispevka stranki presegala povprečno bruto mesečno plačo na delavca. Ob tem predlog jasno opredeljuje, da se za določitev višine dovoljenih prispevkov oziroma višine vrednosti prispevka, ki je določena kot prag za dolžnost razkritja podatkov o osebi, ki je dala prispevek, upošteva povprečna bruto mesečna plača delavca v preteklem letu. GRECO namreč ugotavlja, da so donatorji namesto prispevka stranki prevzeli določeno finančno obveznost stranke (plačilo računa), kar je tudi financiranje stranke, to pa je oteževalo oceno, ali stranke v celoti razkrivajo prejete prispevke. Prav tako ugotavlja, da pridobijo največji politični donatorji pomembnejše posle preko javnih naročil ter da večina donatorjev prispeva prispevke samo strankam, ki bi po njihovem mnenju imele najbolj ugoden odnos do njihove dejavnosti. Po mnenju GRECA ima povezava med veliki donacijami in ugodnim odnosom politike značaj »dam-daš«, kar vzbuja zaskrbljenost glede neupravičenega vpliva na javna naročila, privatizacijo in postopke imenovanj na položaje, poleg tega pa vse domnevne kršitve (objavljene v medijih) vplivajo na poštenost političnega tekmovanja v Sloveniji. Prispevke, ki jih bo stranka pridobila v nasprotju s tem zakonom, bo stranka dolžna v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije in o tem obvestiti državni zbor. Novost je tudi v tem, da bodo ponudniki plačilnih storitev, ki opravljajo plačilne transakcije, dolžni pri vplačilu prispevkov stranki, poleg višine danega zneska stranki sporočiti tudi podatke, ki omogočajo identifikacijo osebe, ki je stranki dala prispevek ter druge informacije, ki so posredovane skupaj s plačilno transakcijo. S tem bo po priporočilih GRECA zagotovljena preglednost virov financiranja in učinkovitejši nadzor nad financiranjem strank, kar je poglobilni cilj predlaganih sprememb, prav tako pa se bodo preprečile anonimne donacije. Po podatkih Društva Integriteta imajo zakonsko zaščiteno anonimnost donatorjev pod določeno mejo še v Belgiji (125 eur), na Portugalskem (350 eur), v Veliki Britaniji (1250 eur) in na Danskem (1875 eur), medtem, ko morajo politične stranke v nekaterih državah članicah EU (npr. Španija, Estonija, Češka, Litva, Latvija, Madžarska) razkriti prav vse prejete donacije.

K 9. členu:

Zaradi prepovedi financiranja strank s strani pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, se spreminja tudi 23. člen zakona, ki določa kriterije za delitev proračunskih sredstev med strankami, pri čemer predlagatelj še vedno predvideva dva načina delitve, in sicer se del sredstev (25 odstotkov) strankam, ki so upravičene do sredstev, dodeli v enakih deležih, ne glede na število prejetih glasov volivcev (linearno), drugi del sredstev (75 odstotkov) pa se strankam dodeli glede na število prejetih glasov (proporcionalno). Do manjšega dela sredstev so upravičene vse stranke, ki pridobijo najmanj 1 odstotek glasov volivcev, s čimer je dosežena enakost med navedenimi strankami. Manjši del sredstev (25 odstotkov) je namreč

namenjen za pokrivanje fiksnih stroškov strank, ki nastanejo pri njihovem delovanju in s katerimi se soočajo vse stranke, ne glede na število prejetih glasov volivcev. Preostali del sredstev (75 odstotkov) pa se med upravičene stranke razdeli glede na uspeh na volitvah oziroma število prejetih glasov volivcev. Taka delitev sredstev ni sporna, saj omogoča tudi majhnim, zunajparlamentarnim strankam enakopravnejši položaj pri konkurenčnem boju za volivce in izvajanju drugih dejavnosti ter povečuje resnost kandidiranja strank na volitvah. Predlagano razmerje delitve sredstev pa je utemeljeno tudi z dejstvom, da bodo stranke s predlagano ureditvijo prikrajšane za sredstva iz tistih virov, ki jih predlagani zakon prepoveduje, stroški strank pa ostajajo fiksni.

Pri določitvi višine proračunskih sredstev pa predlagatelj predlaga, da se le-ta določijo v finančnem načrtu državnega zbora. Doslej se je namreč izkazalo, da ni smiselno, da se sredstva za delovanje političnih strank zagotavljajo v okviru finančnega načrta vladnih služb oziroma Generalnega sekretariata Vlade RS in da državni zbor po sprejetju odloča oziroma sredstva odreja za izplačilo na podlagi posebnega akta, čeprav so v proračunu zagotovljena.

K 10. členu:

Predlog zakona jasneje in podrobneje določa pravila sestave in predložitve letnega poročila stranke. Predlog izrecno določa, da mora stranka izdelati letno poročilo v skladu z Zakonom o političnih strankah ter računovodskimi predpisi in standardi. Stranka bo v letnem poročilu morala posebej prikazati prihodke in odhodke mladinske ali ženske organizacije, ki sta notranji organizacijski enoti stranke in ki lahko, skladno z določbo petega in šestega odstavka 21. člena zakona, pridobivata namenska javna sredstva. Iz letnega poročila bo moralo biti tudi razvidno, v katerih drugih pravnih osebah ima stranka najmanj polovico kapitala ali prevladujoč vpliv na odločanje ali vodenje pravne osebe, ter priložiti letna poročila vseh teh pravnih oseb. Novost je tudi, da bo morala stranka letno poročilo za preteklo poslovno leto, ne glede na določbe Zakona o računovodstvu, ki sicer velja tudi za politične stranke, za namen javne objave in državne statistike preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh računskega sodišča predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) do 31. marca tekočega leta, v primeru statusne spremembe ali prenehanja pa v dveh mesecih po spremembi ali prenehanju. Letna poročila strank bo AJPES objavil na svoji spletni strani, s čimer bodo javno dostopni. S tem pa preneha potreba po izdelavi skrajšanih letnih poročil strank in njihovi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, zato jih predlog zakona ukinja. Ministru, pristojnemu za notranje zadeve, pa predlog zakona daje pooblastilo, da na predlog računskega sodišča podrobneje določi vsebino in način predložitve letnega poročila, prav tako pa lahko določi tudi posebnosti pri načinu uporabe računovodskih standardov.

K 11. členu:

Predlog zakona z novim 24. a členom določa nov rok, v katerem bodo morale stranke državnemu zboru predložiti letno poročilo, in sicer do 31. maja. Novost je tudi v tem, da bodo morale letno poročilo predložiti preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh računskega sodišča, pred oddajo letnega poročila državnemu zboru pa si bo morala pridobiti oceno računskega sodišča, ali je letno poročilo sestavljeno v skladu s 24. členom zakona, oceno pa kot prilogo priložiti poročilo. Stranka bo dolžna računskemu sodišču predložiti letno poročilo v pregled najkasneje do 31. marca oziroma v dveh mesecih po izvedeni statusni spremembi ali prenehanju. Računsko sodišče bo lahko zahtevalo tudi dopolnitev poročila, če to ne bo sestavljeno v skladu s 24. členom zakona ter določilo rok, v katerem bo morala stranka letno poročilo dopolniti. Predlog zakona tudi določa, da bo računsko sodišče stranki, ki v določenem roku ne bo predložila letnega poročila za preteklo poslovno leto, izdalo sklep o ustavitvi financiranja iz državnega proračuna in proračuna lokalne skupnosti, dokler ne bo izpolnila obveznosti. Financiranje stranke iz državnega proračuna in proračuna se bo nadaljevalo, ko bo stranka izpolnila svojo obveznost, pri čemer pa stranka ne bo upravičena do sredstev za čas, ko je bilo financiranje ustanovljeno.

Novi 24. b člen razširja pooblastila računskega sodišča kot neodvisnega organa, da poleg pregleda letnega poročila strank opravi tudi revizijo poslovanja stranke, ki je v preteklem poslovnem letu prejela javna sredstva v višini, ki presega 10.000 evrov, ali pa je bila do teh sredstev upravičena, čeprav se jim je morebiti odpovedala. Računsko sodišče bo moralo v posameznem letu opraviti revizijo poslovanja najmanj tretjine zvezanih strank tako, da bo v obdobju štirih let opravilo revizijo pri vseh zvezanih strankah. Računsko sodišče bo lahko opravilo tudi revizijo poslovanja stranke, za katero izvedbo revizije predlaga komisija za preprečevanje korupcije ali če bo ob pregledu letnega poročila stranke podvomilo v resničnost podatkov ali ugotovilo druge nepravilnosti. Revizijo pravilnosti poslovanja stranke bo računsko sodišče opravilo skladno s pooblastili in po postopku, ki ga določata ta zakon in zakon, ki ureja pristojnosti računskega sodišča. S tem se povečujejo pristojnosti računskega sodišča kot neodvisnega organa, kar priporoča tudi GRECO. Računsko sodišče se pooblašča, da lahko listine, ki so potrebne za izvedbo revizije, zahteva tudi od državnih organov, organov lokalnih skupnosti, AJPES, bank in hranilnic, v katerih ima stranka odprte transakcijske račune, izvajalcev storitev in prodajalcev blaga, ki so opravili storitve oziroma dobavili blago stranki, in ne le od stranke, prav tako bodo navedeni dolžni računskemu sodišču omogočiti vpogled v svoje poslovne knjige in evidence. Računsko sodišče bo lahko zahtevalo pojasnila, podatke ali listine, ki so potrebne za izvedbo revizije, tudi pri drugih osebah. Računskemu sodišču bo dano tudi pooblastilo, da za potrebe izvedbe revizije zbira osebne podatke neposredno od zgoraj navedenih oseb in iz zbirk osebnih podatkov ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, kar pomeni, da bo Ministrstvo za notranje zadeve računskemu sodišču omogočilo neposreden dostop do registrov, na podlagi sklenjene pogodbe. Ko bo revizijsko poročilo računskega sodišča dokončno, se bo objavilo na spletnih straneh računskega sodišča. Dokončna revizijska poročila računskega sodišča bo obravnavalo pristojno delovno telo državnega zbora. Računsko sodišče bo v primeru, da ob reviziji ugotovi dejstva, ki kažejo na kršitev določb zakona, ki urejajo financiranje strank in izvedbo revizije, podalo predlog za uvedbo postopka o prekršku pristojnemu sodišču.

V novem 24. c členu predlog zakona določa posledice, ki doletijo stranko, ki je v letnem poročilu kršila obveznost razkritja podatkov o osebah, ki so dale prispevek stranki, oziroma posojilodajalcih (šesti in sedmi odstavek 22. člena zakona) ali pa zadržala nedovoljene prihodke ali prispevke (sedmi odstavek 21., četrti in deveti odstavek 22. člena, 25. člen) in za katero je bila za tak prekršek s pravnomočno odločbo ugotovljena odgovornost. V prvem primeru stranka stori manj hud prekršek in je posledica blažja, pomeni pa prepolovitev javnih sredstev, do katerih je upravičena stranka za dobo šestih mesecev. Za hujšo kršitev zakona pa se stranki financiranje iz državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti za dobo enega leta ukine. Predlog zakona tudi določa, da začasna izguba oziroma omejitev pravice do financiranja nastopi z naslednjim mesecem po pravnomočnosti odločbe o prekršku. Začasno ustavitev financiranja ali omejitev oziroma ukinitve financiranja odredi pristojno delovno telo državnega zbora oziroma župan, odvisno od tega, ali stranka pridobiva sredstva iz državnega proračuna ali iz proračuna lokalne skupnosti. Pri tem je pomembno tudi dejstvo, da stranka tudi po odpravi kršitev ne bo mogla več pridobiti sredstev za čas, ko je začasno izgubila pravico do financiranja oziroma ji je bila pravica do financiranja omejena.

K 12. členu:

S spremembo se prepoved financiranja strank z že do zdaj določenih pravnih oseb zasebnega prava, ki niso pridobitne (humanitarne organizacije, verske skupnosti), razširja na vse pravne osebe javnega ali zasebnega prava ter samostojne podjetnike posameznike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost. S tako rešitvijo bo nedvomno zagotovljena večja preglednost virov financiranja političnih strank. V praksi se je namreč dogajalo (tudi po ugotovitvah GRECA), da so donatorji namesto prispevka stranki prevzeli določeno finančno obveznost stranke (plačilo računa), kar je tudi financiranje stranke, to pa je oteževalo oceno, ali stranke v celoti razkrivajo prejete prispevke. Nadalje se bo zmanjšala odvisnost strank od donatorjev, saj to predstavlja veliko tveganje korupcije v obliki pridobivanja neupravičene prednosti pred tistimi, ki strankam prispevkov niso dali, npr. pri javnih naročilih. GRECO namreč ugotavlja, da pridobijo največji politični donatorji pomembnejše posle preko javnih naročil ter da večina donatorjev prispeva prispevke samo strankam, ki bi po njihovem mnenju imele najbolj ugoden odnos do njihove dejavnosti. Po mnenju GRECA ima povezava med velikimi donacijami in ugodnim odnosom politike značaj »dam-daš«, kar

vzbujajo zaskrbljenost glede neupravičenega vpliva na javna naročila, privatizacijo in postopke imenovanj na položaje, poleg tega pa vse domnevne kršitve (objavljene v medijih) vplivajo na poštenost političnega tekmovanja v Sloveniji. Gre za primerljivo rešitev, financiranje strank s strani pravnih oseb prepovedujeta na primer tudi Francija in Latvija. Priporočilo odbora ministrov Sveta Evrope z dne 8. 4. 2003 pa sicer ne opredeljuje prepovedi financiranja političnih strank s strani vseh pravnih oseb, ampak opredeljuje le, da morajo članice prepovedati dajanje donacij za politične stranke le pravnim subjektom, ki so pod nadzorom države ali drugih javnih organov. Navedeno priporočilo pa med drugim tudi določa, da naj članice izrecno omejijo, prepovejo ali drugače uravnavajo donacije tujih donatorjev in zagotovijo preglednost ter zagotovijo ukrepe v izogib tajnim donacijam. Kot donacijo stranki pa opredeljuje vsako namerno gospodarsko ali kakršnokoli drugo prednost, dano politični stranki. Slovenska zakonodaja tudi ne pozna s strankami povezanih organizacij, na primer političnih fundacij, in zato ne določa pravil financiranja strank s strani takšnih organizacij. Ker na podlagi področnih zakonov, ki urejajo pravni položaj nepridobitnih pravnih oseb, lahko te pravne osebe ustanovljajo tudi stranke oziroma posamezni člani strank, pa je v praksi že prihajalo do netransparentnega oziroma celo nedovoljenega financiranja strank preko takšnih organizacij, predvsem društev. Taka rešitev bo po mnenju predlagatelja nedvomno prispevala tudi k zmanjšanju morebitnih koruptivnih dejanj, ki so povezana s financiranjem političnih strank. Javnomenjska raziskava Svetovni barometer korupcije 2013, ki jo je izvedla organizacija Transparency International in je zajela 107 držav oziroma 114.300 ljudi, je namreč med drugim pokazala, da je korupcija v porastu, da spodkopava pravno državo po svetu ter da jo najbolj zaznavajo pri političnih strankah, čemur sledi tudi Slovenija. Politične stranke so v Sloveniji vidne kot najbolj skorumpirane od 12 državnih sistemov, kot so policija, vojska, parlament, nevladne organizacije, ipd., na lestvici od 1 do 5, kjer petica pomeni izjemno skorumpiranost, pa so politične stranke dobile oceno 4,2 (svetovno povprečje je 3,8). Zaradi navedenih razlogov ter v izogib nadaljnjim zlorabam je po mnenju predlagatelja določitev prepovedi financiranja političnih strank s strani vseh pravnih oseb v predlogu zakona nujna ter z vidika načela sorazmernosti veliko bolj primerna, saj se bo s takšno rešitvijo varovalo načelo pravne države, poleg tega pa preprečevanja koruptivnih dejanj ni mogoče doseči na drugačen način. Z zmanjšanjem oziroma preprečevanjem koruptivnih dejanj, ki jih bo prinesla takšna rešitev, pa bo po mnenju predlagatelja nedvomno zagotovljena večja korist, kot pa bodo na drugi strani prizadete ustavne vrednote, v katere se posega (načelo enakosti, načelo svobode izražanja).

K 13. členu

Predlog zakona v novem 26. členu jasneje opredeljuje kriterij, po katerem lahko politična stranka pridobi sredstva iz proračuna lokalne skupnosti.

K 14. členu

Veljavni zakon za nadzorstvo nad določbami zakona, ki urejajo financiranje strank in katerih kršitev predstavlja prekršek, pooblašča ministrstvo, pristojno za finance. V pooblaščenem ministrstvu pa pooblastila niso konkretizirana, zaradi česar se nadzorstvo ne izvaja, kar ugotavlja tudi GRECO. Zaradi navedenega zakon določa računsko sodišče kot pristojno za nadzorstvo nad izvrševanjem določb zakona, ki ureja nekatera vprašanja financiranja in finančnega poslovanja strank. Nadzorstvo pa obsega le pristojnosti, ki jih določata ta zakon in zakon, ki ureja pristojnosti računskega sodišča, in so neposredno povezane s pristojnostmi računskega sodišča za opravljanje revizije pravilnosti poslovanja strank.

Glede na dejstvo, da predlog zakona ureja tudi obveznost posredovanja letnega poročila AJPESU, določa tudi pristojnost AJPESA za nadzorstvo nad izpolnjevanjem te obveznosti strank. Prav tako določa, da morajo prekrškovnemu organu podati predlog za uvedbo postopka o prekršku tudi drugi inšpekcijski in drugi državni organi ter nosilci javnih pooblastil, ki pri izvrševanju svojih nalog ugotovijo kršitve določb zakona.

K 15. in 16. členu:

Predlog zakona razdeljuje prekrške glede na njihovo težo, pri čemer za večino prekrškov bistveno povečuje višino globe tako za stranko kot tudi za njeno odgovorno osebo, kadar stori prekršek po

tem zakonu, kar je v skladu s priporočili GRECA.

Manj hude prekrške strank predlog opredeljuje v novem 28.b členu ter glede na spremembe zakona določa tudi nove prekrške. Za te prekrške se zgornja meja globe za stranko zmanjšuje, saj gre za prekrške manjšega pomena, ali pa je hkrati z globo že predpisana tudi druga posledica (prvi odstavek 24.c člena).

Upoštevati je treba tudi, da se na podlagi določbe 28. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 UPB 3, 17/08 in 108/09) stranki v postopku o prekršku obvezno tudi odvzame s prekrškom pridobljena premoženjska korist.

V novem 28.c členu so določeni tudi novi prekrški, ki jih s kršitvijo določb zakona lahko stori fizična oseba.

K 17. členu:

Glede na spremembo zakona je ustrezno opredeljena tudi kazenska določba, ki se nanaša na kršitve, ki jih storijo druge pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost ter njihove odgovorne osebe oziroma odgovorne osebe državnega organa ali organa lokalne skupnosti (drugi odstavek 24.b člena). Pri tem so globe bistveno povečane, kar je tudi v skladu s priporočili GRECA.

K 18. členu:

V novem 29.a členu je opredeljen prekršek, ki ga stori ponudnik plačilnih storitev, ki krši določbo osmega odstavka 22. člena in je opredeljen kot blažji prekršek, v novem 29.b členu pa je opredeljena kazenska določba župana, če ne odredi začasne ukinitve oziroma omejitve pravice do financiranja (četrti odstavek 24.c člena).

K 19. členu:

Novi 31. b člen je potreben zaradi določitve ustrezne pravne podlage organom nadzora (Inšpektoratu Republike Slovenije za notranje zadeve in AJ PES), da za kršitve, za katere je globa predpisana v razponu, lahko izrekajo globe tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom. S takšno določbo je določena izjema od tretjega odstavka 52. člena Zakona o prekrških ter dano pooblastilo določenim prekrškovnim organom, na podlagi katerega lahko v hitrem postopku izrečejo globo, višjo od določene spodnje meje, vendar največ do določene zgornje meje, ki je predpisana v posameznem členu. Do sedaj so lahko organi nadzora izrekli globo zgolj v višini najnižje predpisane globe za posamezni prekršek, kar je vodilo v nesorazmerje med težo prekrška in izrečeno globo, z določitvijo izjeme pa bodo lahko organi nadzora izrekli globe, ki bodo sorazmerne storjenemu oziroma opuščnemu ravnanju. Seveda pa bodo morali prekrškovni organi upoštevati tudi merila za izrekanje glob v razponu, ki so določena v 26. členu Zakona o prekrških.

Prav tako pa predlog zakona določa, da mora sodišče o izdaji pravnomočne odločbe, s katero je bila stranka spoznana za odgovorno za prekrške iz 5., 6., 7., 8., ali 9. točke prvega odstavka 28. člena tega zakona, nemudoma obvestiti pristojno delovno telo državnega zbora oziroma župana.

K 20. členu:

Prehodna določba določa rok, v katerem mora pristojni minister izdati podzakonski predpis, s katerim podrobneje določi vsebino in način predložitve letnega poročila strank.

K 21. členu:

Prehodna določba določa rok, do katerega se mora omogočiti posredovanje letnega poročila stranke preko elektronskega obrazca.

K 22. členu:

Prehodna določba določa, da se bo financiranje strank v skladu z določbama tretjega in četrtega odstavka 23. člena zakona začelo s 1. januarjem 2014. Do takrat pa se bosta uporabljali določbi tretjega in četrtega odstavka 23. člena Zakona o političnih strankah (Uradni list RS, št. 100/05-UPB1 in 103/07).

K 23. členu:

Prehodna določba določa zamik uporabe določbe 24.c člena zakona do uveljavitve dopolnitve zakona, ki ureja prekrške, s stransko sankcijo izgube pravice do sredstev iz državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti ter s sankcijo zmanjšanja sredstev, do katerih je stranka upravičena iz državnega proračuna ali proračunov lokalnih skupnosti. Veljavni Zakon o prekrških namreč kot sankcije ne določa "izgube pravic do sredstev iz Proračuna RS ali proračuna lokalne skupnosti, prav tako pa predlagane določbe novega 24.c člena ni mogoče uporabiti preko smiselne uporabe Kazenskega zakonika, saj v 8. členu Zakona o prekrških ni predvideno, da bi se v prekrškovnem postopku lahko smiselno uporabljalo določbe osmega poglavja Kazenskega zakonika – pravne posledice obsodbe. Zaradi navedenega je potrebno v predlogu zakona določiti, da začne ta del sankcij veljati, ko se bosta novi sankciji določili v Zakonu o prekrških.

K 24. členu:

Prehodna določba določa prehodno obdobje do uveljavitve spremembe zakona, ki ureja prekrške, ki bo urejal pristojnost za odločanje o tistih prekrških iz členov zakona, za katere nadzor je pristojno računsko sodišče. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah (EVA 2009-1711-0009) je namreč računsko sodišče določeno kot prekrškovni organ, pristojen za nadzor nad nekaterimi določbami tega zakona. Z vidika ustavnega položaja in funkcije računskega sodišča je primerno, da o s strani računskega sodišča ugotovljenih nepravilnostih, ki jih je mogoče okvalificirati kot prekrške, neposredno odloča pristojno sodišče. Zaradi zagotovitve zakonitosti financiranja strank je tudi primerno, da bo o tem odločalo le eno sodišče – Okrajno sodišče v Ljubljani. Vprašnji izključitve hitrega postopka in izključne pristojnosti sodišča morajo biti namreč urejena v sistemskem zakonu, to je Zakonu o prekrških, zato sta ti dve vprašanji urejeni v prehodnih določbah tega zakona.

K 25. členu:

Za uveljavitev zakona ni potrebno daljše obdobje, zato bo zakon začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

Politična stranka (v nadaljnjem besedilu: stranka), je združenje državljanek in državljanov, ki uresničujejo svoje politične cilje, sprejete v programu stranke, z demokratičnim oblikovanjem politične volje državljanek in državljanov in s predlaganjem kandidatk oziroma kandidatov na volitvah v državni zbor, za predsednico oziroma predsednika republike ter v organe lokalnih skupnosti.

6. člen

Članica oziroma član stranke lahko postane državljanica oziroma državljan, ki podpiše pristopno izjavo o članstvu v stranki, ob pogojih, ki jih določa ta zakon oziroma statut stranke.

V pristopni izjavi državljanica oziroma državljan navede svoje ime in priimek, rojstne podatke, stalno ali začasno prebivališče, funkcijo, poklic ter sedež zaposlitve oziroma druge podatke, če so določeni v statutu stranke.

Mladoletna oseba, ki je stara najmanj petnajst let, lahko postane članica oziroma član mladinske organizacije v stranki, s pisno privolitvijo svojega zakonitega zastopnika pa lahko postane članica oziroma član stranke.

Stranka mora imeti register članic oziroma članov stranke.

10. člen

Register strank (v nadaljnjem besedilu: register) vodi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: registrski organ), ki izda predpis o registru ter o obrazcu ustanovne izjave iz 5. člena tega zakona. Register je namenjen vpisu in javni objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih o strankah. Podatki se v registru vodijo in obdelujejo zaradi varnosti pravnega prometa.

Zahtevi za vpis v register je treba priložiti:

- 200 ustanovnih izjav,
- statut in program stranke,
- zapisnik ustanovnega zbora oziroma sestanka ali kongresa z navedbo izvoljenih organov stranke in funkcionarja, ki v skladu s statutom predstavlja oziroma zastopa stranko kot odgovorna oseba (v nadaljnjem besedilu: zastopnik stranke),
- grafično upodobitev znaka stranke (v barvni in črnobeli tehniki z legendo barv).

V registru se obdelujejo naslednji osebni podatki: osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo ter naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča zastopnika stranke, če v Republiki Sloveniji nima stalnega prebivališča (registrska knjiga) in osebno ime, datum rojstva, državljanstvo in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča ustanovitelja stranke (zbirka listin). Za potrebe registra se osebni in drugi podatki zbirajo neposredno od stranke in iz že obstoječih zbirk podatkov ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

Podatki, vpisani v register, so javni in jih sme vsakdo pregledovati, prepisovati ali zahtevati njihov izpis.

Kdor v pravnem prometu vestno ravna in se pri tem zanese na podatke, vpisane v register iz prvega odstavka tega člena, ga ne prizadenejo škodljive pravne posledice. Nihče se ne more sklicevati na to, da ni poznal vpisanih podatkov, razen če zakon določa drugače.

Ne glede na določbo četrtega odstavka tega člena za osebne podatke v zbirki listin veljajo

določbe predpisov, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

17. člen

Registrski organ izbriše stranko iz registra:

- če tako odloči ustavno sodišče s svojo odločbo;
- če sodišče v celoti odpravi odločbo o vpisu stranke v register.

O izbrisu iz prejšnjega odstavka registrski organ obvesti stranko.

Registrski organ začne postopek za izbris stranke iz registra:

1. na zahtevo stranke;
2. če ugotovi, da je bil vpis stranke v register opravljen na podlagi neresničnih podatkov;
3. če ugotovi, da stranka dvakrat zaporedoma ne sodeluje na volitvah v državni zbor ali v organe lokalne skupnosti.

O prenehanju stranke mora zastopnik stranke obvestiti registrski organ v roku 30 dni po sprejeti odločitvi o prenehanju stranke ter zahtevati izbris stranke iz registra. Vlogi za izbris mora priložiti odločitev stranke o prenehanju in poročilo o ureditvi njenih premoženjskopравnih razmerij ob prenehanju. Iz poročila mora biti razvidno, da je stranka s proračunskimi sredstvi ravnala skladno z določbo drugega odstavka 18. člena tega zakona.

Registrski organ odloči o izbrisu stranke iz registra v primerih iz tretjega odstavka tega člena z odločbo. Stranko se iz registra izbriše, ko postane odločba pravnomočna.

Stranka, ki je zaradi spojitve, pripojitve ali združitve prenehala, se iz registra izbriše na podlagi odločbe o registraciji nove stranke oziroma odločbe o registraciji pripojitve stranke.

Na podlagi pravnomočne odločbe sodišča registrski organ v primerih iz 16. člena tega zakona izbriše iz registra ime stranke, del imena, skrajšano ime, kratico oziroma znak stranke.

Izbris stranke iz prvega odstavka tega člena iz registra in izrek odločbe o izbrisu stranke iz petega odstavka tega člena ter izbris imena, dela imena, skrajšanega imena, kratice ali znaka stranke iz prejšnjega odstavka se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije.

18. člen

Za vpis in izbris stranke iz registra se uporabljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku, če ta zakon ne določa drugače.

Premoženje oziroma sredstva stranke, ki jih je stranka pridobila iz proračuna, se v primeru izbrisa stranke iz registra, razen iz razlogov iz prvega odstavka 14. člena tega zakona, vplačajo v proračun. V primeru izbrisa stranke iz razlogov prve alineje prvega odstavka ter 2. in 3. točke drugega odstavka 17. člena tega zakona se premoženje in sredstva vplačajo v proračun z dnem izbrisa stranke iz registra.

Obseg sredstev oziroma premoženja iz prejšnjega odstavka, razen v primeru iz četrtega odstavka 17. člena tega zakona, ugotovi ter v korist proračuna izterja organ, določen s predpisi o davčni službi. Zastopnik stranke je dolžan temu organu v postopku dati vse potrebne podatke.

19. člen

Stranka ima statut in program.

Statut stranke mora določiti:

1. ime, skrajšano ime, kratico imena, znak in sedež stranke (izbrani kraj poslovanja stranke);

2. notranjo oziroma teritorialno organiziranost stranke;
3. pravice in dolžnosti članice oziroma člana stranke;
4. postopek in organ, ki določa kandidatke oziroma kandidate za volitve v državni zbor in za predsednico oziroma predsednika republike ter kandidatke oziroma kandidate za volitve v organe lokalnih skupnosti;
5. način zagotavljanja enakih možnosti obeh spolov pri določanju kandidatk in kandidatov za volitve iz 4. točke tega člena;
6. postopek odločanja o prenehanju stranke oziroma postopek odločanja o spojitvi, pripojitvi ali razdružitvi stranke ter o nasledstvu stranke;
7. postopek in organ stranke, ki ureja premoženjskopravna razmerja stranke v primeru izbrisa stranke iz registra;
8. odgovornost za materialno in finančno poslovanje stranke;
9. mandatno dobo članov organov stranke;
10. postopek sprejemanja in spreminjanja statuta oziroma programa stranke.

21. člen

Stranka pridobiva sredstva iz:

1. članarine;
2. prispevkov zasebnikov, pravnih in fizičnih oseb;
3. prihodkov od premoženja;
4. daril;
5. volil;
6. proračuna;
7. dobička iz dohodka podjetja katerega lastnik je.

Podjetje iz 7. točke prejšnjega odstavka sme opravljati le kulturno oziroma založniško dejavnost.

Letni prihodki stranke iz 3. in 7. točke prvega odstavka tega člena ne smejo presežati 20% od zneska vseh letnih prihodkov stranke.

Presežek prihodkov stranke iz 3. in 7. točke prvega odstavka mora stranka, v 30 dneh po sprejemu finančnega poročila o poslovanju stranke za preteklo leto, nameniti v dobrodelne namene ter o tem obvestiti državni zbor. Obvestilo se objavi v glasilu državnega zbora.

Mladinska organizacija iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona, ki ima status izvajalca programa nacionalnih mladinskih organizacij, lahko pridobiva sredstva za sofinanciranje programov in delovanja mladinskih organizacij.

Prepovedano je pridobivanje sredstev stranke iz prispevkov tujih zasebnikov, fizičnih in pravnih oseb, iz prihodkov od premoženja stranke iz tujine, iz volil in daril iz tujine oziroma vsakršno drugo pridobivanje sredstev ali opravljanje storitev za stranko iz tujine.

Prepoved iz prejšnjega odstavka tega člena se ne nanaša na članarine in prispevke, ki jih stranka pridobiva od svojih članov.

22. člen

Pravne in fizične osebe ter zasebniki lahko prispevajo prispevke za stranko. Prispevek za stranko je po tem zakonu tudi vsaka brezplačna storitev za stranko oziroma opravljanje storitev za stranko ali prodaja izdelkov stranki pod pogoji, ki stranko postavljajo v bolj ugoden položaj kot druge koristnike storitev pravnih in fizičnih oseb ter zasebnikov oziroma, kot kupce izdelkov teh oseb.

Pravna oseba ali zasebnik, ki opravi storitev za stranko ali ji proda izdelek, mora stranki izstaviti račun, ne glede na to, kdo je plačnik storitve ali izdelka oziroma ne glede na to, da je storitev

opravljena ali izdelek dan brezplačno.

Prispevki iz prvega odstavka tega člena ne smejo v skupnem znesku v enem letu presežati desetkratne povprečne mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto.

Če prispevki iz prvega odstavka tega člena v skupnem znesku za leto, za katero se dela poročilo o finančnem poslovanju stranke, presežajo trikratno povprečno mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto, morajo biti v poročilu navedeni podatki o firmi in sedežu pravne osebe oziroma ime, priimek in naslov fizične osebe oziroma zasebnika in naziv njegove firme ter višina skupnega letnega prispevka, ki ga je zasebnik oziroma pravna ali fizična oseba prispevala.

23. člen

Stranke, ki so na zadnjih volitvah v državni zbor kandidirale svoje kandidatke ali kandidate, imajo pravico do sredstev iz državnega proračuna, če so v državi dobile najmanj 1% glasov volivcev.

Če je na volitvah več strank predložilo skupno kandidatno listo, imajo pravico do sredstev iz državnega proračuna, če so v državi dobile najmanj 1,2% glasov (če sta skupno listo predložili dve stranki) oziroma najmanj 1,5% glasov (če so skupno kandidatno listo predložile tri ali več strank).

Stranke iz prvega in drugega odstavka tega člena so upravičene do 10% sredstev, namenjenih v proračunu za financiranje političnih strank, v enakih deležih, do preostalih 90% sredstev pa so upravičene sorazmerno s številom glasov volivcev, ki so jih dobile v vseh volilnih enotah. Stranke, ki so predložile skupno kandidatno listo, si delijo sredstva, pridobljena na podlagi proporcionalne delitve, v skladu z medsebojnim sporazumom, če sporazum ni sklenjen, pa po enakih deležih.

Sredstva, namenjena financiranju političnih strank v letu 2000, se določijo v proračunu Republike Slovenije in ne smejo preseči 0,017% bruto družbenega proizvoda, doseženega v letu 1998, v naslednjih letih pa ne smejo preseči navedenega odstotka bruto družbenega proizvoda v letu pred sprejetjem proračuna. Višino sredstev, ki pripadajo posamezni stranki, določi državni zbor na prvi seji po sprejetju proračuna.

Sredstva se strankam izplačujejo po dvanajstinah.

24. člen

Stranke morajo državnemu zboru do 30. aprila tekočega leta predložiti letno poročilo o poslovanju stranke za preteklo leto, ki mora vsebovati vse prihodke in odhodke stranke ter zlasti vire prihodkov stranke v skladu z računovodskimi predpisi. V tem poročilu morajo biti posebej prikazani podatki iz četrtega odstavka 22. člena tega zakona in podatki o stroških volitev in referendumov. V poročilu mora biti navedeno tudi premoženje stranke in posebej morajo biti opisane vse spremembe premoženja, vključno z navedbo virov sredstev za povečanje premoženja, v kolikor to povečanje presega skupni znesek petih povprečnih bruto plač na delavko oziroma delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v letu, za katerega se piše poročilo. Pred oddajo poročila državnemu zboru mora poročilo pregledati in oceniti Računsko sodišče Republike Slovenije; zapis o pregledu pa se kot priloga priloži poročilu. Stranka je dolžna računskemu sodišču predložiti letno poročilo v pregled najkasneje do 31. marca tekočega leta.

Predsednik državnega zbora lahko zahteva dopolnitev poročila iz prejšnjega odstavka, če ni sestavljeno v skladu z določbo tega člena in določi tudi rok, v katerem mora le-to biti

dopolnjeno.

Stranka, ki je v preteklem letu prejela sredstva iz državnega proračuna, proračuna lokalnih skupnosti ali prispevke, določene v četrtem odstavku 22. člena tega zakona, je dolžna skrajšano letno poročilo objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije najkasneje do 31. maja tekočega leta.

Stranki, ki ne izpolni obveznosti iz prvega in tretjega odstavka tega člena, se financiranje iz državnega proračuna oziroma proračuna lokalne skupnosti ustavi, dokler ne izpolni obveznosti. O začasni ustavitvi financiranja odloči pristojno delovno telo državnega zbora oziroma župan lokalne skupnosti.

Minister, pristojen za finance, izda podzakonski akt, s katerim podrobneje določi vsebino letnega poročila in skrajšanega letnega poročila strank.

25. člen

Državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, pravne osebe javnega prava, humanitarne organizacije, verske skupnosti, javna podjetja, kot jih določa zakon, ki ureja preglednost finančnih odnosov, gospodarske družbe, v katerih ima država ali samoupravna lokalna skupnost več kot 25% delež v kapitalu, in družbe, v katerih imajo te družbe večinski delež, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja gospodarske družbe, ne smejo financirati strank.

26. člen

Lokalne skupnosti lahko, v skladu s tem zakonom, financirajo stranke. Pristojni organ občine lahko določi, da stranka, ki je kandidirala kandidatke oziroma kandidate na zadnjih volitvah za občinski svet, dobi sredstva iz proračuna lokalne skupnosti sorazmerno številu glasov volivcev, ki jih je dobila na volitvah. Če se volitve izvedejo po večinskem volilnem sistemu, se število glasov, ki so jih stranke dobile na volitvah v posamezni volilni enoti, deli s številom članom sveta lokalne skupnosti, ki se volijo v tej volilni enoti. Stranka lahko pridobi sredstva iz proračuna lokalne skupnosti, če je dobila najmanj 50% glasov, potrebnih za izvolitev enega člana sveta lokalne skupnosti (število veljavnih glasov : s številom mest v občinskem svetu x 50 : 100). Višina sredstev, namenjenih za financiranje političnih strank, se določi v proračunu lokalne skupnosti za posamezno proračunsko leto. Pri opredelitvi višine sredstev se izhaja iz izhodišča, da ta ne smejo presegati 0,6% sredstev, ki jih ima lokalna skupnost opredeljene po predpisih, ki urejajo financiranje občin in s katerimi lahko zagotovi izvajanje ustavnih in zakonskih nalog za to leto.

27. člen

Nadzorstvo nad izvrševanjem določb tega zakona, katerih kršitve so s tem zakonom določene kot prekrški, izvaja Inšpektorat Republike Slovenije, pristojen za notranje zadeve, razen nad izvrševanjem določb 18., 21., 22., 24. in 25. člena tega zakona, nad katerimi izvaja nadzorstvo ministrstvo, pristojno za finance.

28. člen

Z globo od 4.150 do 20.850 eurov se kaznuje za prekršek stranka:

1. ki deluje, v smislu 1. člena tega zakona in ima sedež v tujini (prvi odstavek 3. člena);
2. ki ustanovi svoje organizacijske oblike v gospodarskih družbah, v zavodih in v drugih organizacijah ter v državnih organih (drugi odstavek 3. člena);
3. ki deluje kot vojaško ali kot oboroženo združenje (tretji odstavek 3. člena);
4. ki v stranko včlani mladoletnika, ki ni star najmanj 15 let, brez privolitve njegovega zakonitega zastopnika (tretji odstavek 6. člena);
5. ki v nasprotju z določbo 7. člena tega zakona včlani tujca v stranko;
6. ki v pravnem prometu ne uporablja le svojega registriranega imena, skrajšanega imena,

kratice imena in znaka (tretji odstavek 8. člena);

7. ki v predvolilni kampanji in v kandidacijskem postopku ne uporablja le svojega registriranega imena, kratice imena in znaka (šesti odstavek 8. člena);

8. ki ne vloži pravočasno zahteve za vpis v register glede na spremembe statusa iz prvega odstavka 14. člena tega zakona ali če v določenem roku ne poda zahteve za vpis sprememb iz 15. člena tega zakona v register;

9. ki v tridesetih dneh po sprejemu finančnega poročila o poslovanju stranke za preteklo leto, ne nameni presežka prihodkov stranke v dobrodelne namene ter o tem ne obvesti državnega zbora (četrti odstavek 21. člena);

10. ki pridobi sredstva ali drugo premoženjsko korist iz nedovoljenih virov (21. in 25. člen);

11. ki v določenem roku ne izpolni obveznosti iz prvega in tretjega odstavka 24. člena tega zakona;

12. če pridobi od iste pravne ali fizične osebe ter zasebnika v enem letu sredstva v višini, ki presegajo desetkratno povprečno mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto (tretji odstavek 22. člena).

Z globo od 350 do 850 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba stranke, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

29. člen

Z globo od 4.150 do 20.850 eurov se kaznujejo za prekršek pravna oseba javnega prava, humanitarna organizacija, verska skupnost, javno podjetje, kot ga določa zakon, ki ureja preglednost finančnih odnosov, gospodarska družba, v kateri ima država ali samoupravna lokalna skupnost več kot 25% delež v kapitalu, in njene odvisne družbe, če financirajo stranko (25. člen).

Z globo od 400 do 600 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe in odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

PRILOGA:

OSNUTEK

Na podlagi 24 člena Zakona o političnih strankah (Uradni list RS, št. 100/05-UPB1, 103/07 in XX) izdaja minister za notranje zadeve

Pravilnik o vsebini in načinu predložitve letnega poročila političnih strank

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Politične stranke vodijo poslovne knjige v skladu z zakonom o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99) in Slovenskim računovodskim standardom 36 - Računovodske rešitve v nepridobitnih organizacijah - pravnih osebah zasebnega prava. Pri vodenju poslovnih knjig upoštevajo kontni okvir, ki ga je za pravne osebe zasebnega prava predpisal in sprejel Slovenski inštitut za revizijo dne 10. 11. 1999.

2. člen

S tem pravilnikom se določa vsebina in način predložitve letnega poročila politične stranke (v nadaljevanju: stranke).

3. člen

Letno poročilo o poslovanju politične stranke vsebuje:

- a) računovodsko poročilo,
- b) poslovno poročilo.

Računovodsko poročilo je sestavljeno iz računovodskih izkazov in pojasnil k računovodskim izkazom.

Poslovno poročilo vključuje razlage in pojasnila ter pomembnejše informacije o poslovanju stranke v preteklem obračunskem obdobju.

II. RAČUNOVODSKI IZKAZI

4. člen

Računovodska izkaza sta:

- bilanca stanja in
- izkaz prihodkov in odhodkov.

Bilanca stanja vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do virov sredstev stranke ob koncu obračunskega obdobja. Izkaz prihodkov in odhodkov vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih vseh notranjih organizacijskih enot stranke, ki jih je dosegla v obračunskem obdobju.

Stranke sestavijo bilanco stanja ter izkaz prihodkov in odhodkov v skladu s SRS 36, v katerem je predpisana oblika obrazcev in vsebina podatkov, ki se izkazujejo v obrazcih.

Kolikor v SRS 36 niso predvidene posebne računovodske rešitve se pri vrednotenju in izkazovanju sredstev in obveznosti do virov sredstev ter pri merjenju in izkazovanju prihodkov in odhodkov ter poslovnega izida uporabljajo splošni računovodski standardi.

III. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

5. člen

Pojasnila k računovodskim izkazom vsebujejo podatke o prihodkih, odhodkih in premočenju stranke za tekoče obračunsko obdobje, in sicer:

1. Prihodki po posameznih virih ter njihove vrednosti:
    - članarine,
    - prispevki fizičnih oseb,
    - prihodki od premoženja,
    - prihodki od daril,
    - prihodki od drugih nedenarnih sredstev,
    - prihodki iz Proračuna Republike Slovenije
    - prihodki proračuna lokalne skupnosti,
    - prihodki iz drugega odstavka 21. člena Zakona o političnih strankah
    - izredni prihodki in
    - preneseni presežek prihodkov.
  2. Odhodki po posameznih vrstah, razčlenjeni v skladu z računovodskimi predpisi.
  3. Vseh posameznih prispevkov fizičnih oseb, če prispevki v skupnem znesku v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, presegajo višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v RS po podatkih Statističnega urada Slovenije za preteklo leto, z naslednjimi podatki:
    - ime, priimek in naslov fizične osebe ter višina skupnega letnega zneska, ki ga je prispevala stranki,
  4. Vseh posameznih posojilih, ki jih stranka da banka ali posojilnica, z naslednjimi podatki:
    - višina posojila, obrestna mera in odplačilna doba posameznega posojila,
    - firma in sedež, poslovni naslov in matična številka banke ali posojilnice.
  5. Stroških volitev in referendumov, prikazanih na način, kot to določa zakon, ki ureja volilno in referendumsko kampanjo.
  6. Vseh posameznih prispevkov, ki jih je stranka pridobila v nasprotju s tem zakonom, ter njihove vrednosti, vključno z navedbo pravne osebe, ali samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki je dal prispevek stranki.
  7. Vseh nakazilih presežkov prihodkov stranke iz četrtega odstavka 21. člena Zakona o političnih strankah in prispevkov, ki jih je stranka pridobila v nasprotju s tem zakonom, v humanitarne namene,
  8. Premoženje stranke po posameznih vrstah sredstev in virov sredstev ter spremembe premoženja, vključno z navedbo virov za povečanje premoženja kolikor povečanje presega skupni znesek petih povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v RS po podatkih Statističnega urada Slovenije v letu, za katerega se sestavlja poročilo.
  9. V katerih drugih pravnih osebah ima stranka najmanj polovico kapitala ali prevladujoč vpliv na odločanje ali vodenje pravne osebe.
- Pojasnila k računovodskim izkazom se pripravljajo na obrazcu, dostopnem na spletnih straneh računskega sodišča.

IV. NAČIN PREDLOŽITVE LETNEGA POROČILA

6. člen

Letno poročilo se državnemu zboru, računskemu sodišču in Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve predloži preko elektronskega obrazca, dostopnega na spletnih straneh računskega sodišča.

V. KONČNA DOLOČBA

7. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se pri sestavi letnega poročila za leto 2013.

Št. XX

Ljubljana, dne
EVA 2013-XX-XX

dr. Gregor Virant
Minister za notranje zadeve